

**Глухівський національний
педагогічний університет
імені Олександра Довженка:
150 років розвитку**

Монографія

Глухів - 2024

УДК 378.4(477.52-21)ГНПУ
Г 55

*Рекомендовано до друку та розповсюдження вченою радою
Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка
(протокол № 3 від 23 жовтня 2024 року)*

Рецензенти:

Віктор КОЦУР - академік НАПН України; доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії і культури України та спеціальних історичних дисциплін Університету Григорія Сковороди в Переяславі, заступник голови Національної спілки краєзнавців України, заслужений працівник освіти України;

Сергій Дегтярьов – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Сумського державного університету, в.о. голови Сумської обласної організації національної спілки краєзнавців України.

Наукова редакція:

Олександр Курок – доктор історичних наук, професор, в.о. ректора Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Наталія Ткаченко – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Глухівського НПУ ім. О. Довженка;

Андрій Гриценко – доктор педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту філології та історії Глухівського НПУ ім. О. Довженка.

Г 55 **Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка: 150 років розвитку:** монографія / за ред. Олександра Курка, Наталії Ткаченко, Андрія Гриценка. Глухів. 2024. 626 с.

ISBN 978-966-376-130-5

У монографії узагальнено та висвітлено основні віхи діяльності Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка від часів його заснування до сьогодення.

Видання присвячено 150-й річниці з дня заснування закладу і адресовано науково-педагогічним працівникам, здобувачам освіти, історикам та широкому колу читачів.

УДК 378.4(477.52-21)ГНПУ

ISBN 978-966-376-130-5

© Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024
© ФОП Цьома С.П., 2024

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА..... 7

**РОЗДІЛ 1. ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА: У ПОШУКАХ
ОПТИМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА..... 9**

*Крижанівський В. М. З історії становлення та розвитку
учительського інституту в Глухові (1874–1954 рр.) 9*

*Гриценко А. П. Діяльність Глухівського педагогічного інституту в
1954–2000 рр. 36*

*Зінченко В. П. Функціонування Глухівського державного
педагогічного університету у 2001–2009 рр..... 62*

*Біліченко П. Г. Нова доба в становленні Глухівського
національного педагогічного університету імені Олександра
Довженка (2009 р.– сьогодні).....78*

*Хроленко М. В. Традиції та інновації в підготовці майбутніх
педагогів.....95*

*Ткаченко Н. М. До нових наукових вершин та міжнародного
співробітництва108*

**РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЧНА ТА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА В
КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА
ДОВЖЕНКА 127**

*Курок В. П., Хоруженко Т. А. Глухівський учительський інститут
як фундатор технологічної освіти в закладах вищої освіти.....127*

*Курок В. П., Гриценко А. П., Ткаченко Н. М. Історія факультету
технологічної і професійної освіти..... 147*

Самусь Т. В. Підготовка педагогів професійного навчання в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка: від історії до сучасності..... 191

Курок В. П., Бурчак С. О. Розвиток творчості майбутнього вчителя як чинник його успішної професійної діяльності в умовах сьогодення..... 207

РОЗДІЛ 3. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА В КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНО-ОСВІТНІХ ЗМІН.....221

Курок О. І. 150-річна традиція підготовки вчителів початкових класів у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка..... 221

Зенченко Т. Ф., Собко В. О., Вишник О. О., Литвинов А. С., Мозуль І. В., Непомняща Г. І., Решетняк В. Ф. Практико-орієнтована методична підготовка вчителів початкових класів: традиції, досвід, інновації..... 241

Бірюк Л. Я., Поліщук В. М., Тюльпа Т. М., Біліченко П. Г. Психолого-педагогічна підготовка фахівців: історичний та сучасний контекст..... 277

РОЗДІЛ 4. ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА В ГЛУХІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА: ВІД ТРАДИЦІЙ ДО ІННОВАЦІЙ312

Мегем О. М. Факультет природничої і фізико-математичної освіти: становлення і розвиток (1874-2001 рр.)..... 312

Луценко О. І., Хлонь Н. В., Сухойваненко Л. М. Міщенко С. М. Біографії-персоналії факультету природничої і фізико-математичної освіти..... 330

Грудинін Б. О. Підготовка вчителів фізики та природознавства до проведення дослідницької діяльності в школі (початок ХХ століття).....368

Коренева І. М. Інноваційні процеси природничо-математичної освіти: сьогодення та перспективи..... 378

РОЗДІЛ 5. ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ІНСТИТУТУ ФІЛОЛОГІЇ ТА ІСТОРІЇ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА406

Гриценко А. П. Історичний аспект виникнення та становлення Навчально-наукового інституту філології та історії.....406

Гоголь Н. В., Гричаник Н. І., Клейменова Т.В., Лучкіна–Загородня Л. В., Медвідь Н. С. Становлення та розвиток фахової підготовки вчителів мовно-літературної освітньої галузі в Навчально-науковому інституті філології та історії..... 432

Гриценко А. П., Прокопчук В.С. Трансформація історичної та суспільствознавчої освіти в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка.....469

Заремська І. М. Кафедра іноземних мов та методики викладання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: від історії до сучасності..... 520

РОЗДІЛ 6. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ НА ФАКУЛЬТЕТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ГЛУХІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА В ІСТОРИЧНІЙ РЕТРОСПЕКЦІЇ.....546

Загородня Л. П., Куліш І. Д., Дмитренко А. П., Тітаренко С. А., Марєєва Т. В., Данильченко І. Г., Аторіна В. М., Гордій Н. М., Корякіна І. В., Лісневська Н. В., Лисиця В. В., Барсуковська Г. П. Підготовка фахівців спеціальності «Дошкільна освіта»: минуле і сьогодення..... 546

Хлус Н. О., Гриценко А. П., Курілова В. І., Бутенко Г. О., Синіговець В. І., Цись Д. І., Кузюра Г. М., Петрикей О. О., Редько С. Ю. З історії становлення та розвитку предметної спеціальності «Середня освіта (Фізична культура)» в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка..... 587

Історія факультету технологічної і професійної освіти

Курок В. П.,

*доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
завідувач кафедри технологічної і професійної освіти
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

Гриценко А. П.,

*доктор педагогічних наук, доцент,
директор Навчально-наукового інституту філології та історії
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

Ткаченко Н. М.,

*доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків
Глухівського НПУ ім. О. Довженка*

Традиція розвитку здатностей до трудового навчання й виховання у випускників закладу вищої педагогічної освіти в древньому Глухові – першому педагогічному закладі вищої освіти в Україні – була закладена ще наприкінці ХІХ ст. У 1888 р. було відкрито навчальний клас ручної праці в Глухівському учительському інституті, а через дев'ять років і ця навчальна дисципліна стала обов'язковим освітнім компонентом, про що ми ґрунтовно розповідали в попередньому параграфі нашої колективної монографії. Тому відкриття на початку 70-х рр. ХХ ст. нового факультету засвідчує продовження традицій розвитку підготовки фахівців з технологічної та професійної освіти, яка має вже майже 130-річну історію [50, с. 234–235; 51, с. 14–18].

З 1 вересня 1972 р. в Глухівському державному педагогічному інституті на півночі Сумщини запрацювало відділення загальнотехнічних дисциплін факультету підготовки вчителів початкових класів. Відповідно до рішення ради педінституту від 30.06.1972. у структурі закладу вищої освіти згідно з наказом № 50 від 18.07.1972 функціонувала предметно-методична комісія (далі – ПМК) загальнотехнічних дисциплін і праці, у складі якої працював кабінет машинознавства, навчальні майстерні та з'явився кабінет методики трудового навчання [7, арк. 21зв – 22; 39, с. 112–114].

Деканом факультету підготовки вчителів початкових класів та ініціатором усіх актуальних на той час новацій був 32-річний старший викладач кафедри педагогіки і психології **Володимир Андрійович Мосіяшенко** (1939–2009), а заступником декана

факультету згідно з наказом по ГДПІ за № 68 від 19.09.1972 р. з 19 вересня 1972 р. було призначено старшого викладача кафедри машинознавства **Олександра Васильовича Воробйова** [7, арк. 26зв, 39]. Відповідно до наказу № 65 від 04.09.1972 він був призначений з 1 вересня 1972 р. головою ПМК загальнотехнічних дисципліни і праці. До складу цієї комісії входили також 51-річний старший викладач практикуму в навчальних майстернях **Іван Федорович Гавриченко** – учасник бойових дій у німецько-радянській війні, а також 58-річний викладач практикуму в навчальних майстернях **Іван Данилович Гіптенко** – учасник бойових дій у німецько-радянській війні та в'язень фашистських концтаборів Освенциму, Дахау та Бухенвальду [6, арк. 61].

Цікавим є життєпис перших викладачів новоствореного факультету. Першим до Глухівського вишу в 1957 р. прийшов на посаду викладача малювання І. Д. Гіптенко. Він народився 21 липня 1914 р. у с. Шамраївка Велико-Половецького району (з 2020 р. – село у складі Сквирської міської громади Білоцерківського району) Київської області в селянській родині. 1929 р. закінчив Шамраївську школу та вступив до Київського художнього технікуму. У 1933 р. 19-річний юнак приїхав до Глухова на той час Чернігівської області. Тут він до 1936 р. навчався в Глухівському сільськогосподарському інституті. Наступні два роки працював на цукровому заводі в Михайлівському (у 1943–1962 рр., та з вересня 2024 р. – м. Хутір-Михайлівський).

1938 р. після закінчення семимісячних педкурсів з підготовки вчителів російської мови та літератури для неповної середньої школи при Ніжинському педінституті у 24-річного Івана Даниловича починається педагогічна кар'єра. У 1938/1939 навчальному році він викладає українську мову та літературу в Брусилівській школі (селище Брусилів Житомирської області). Наступний, 1939/1940, навчальний рік працює на посаді директора Карабачиської початкової школи (с. Карабачин Брусилівського району Житомирської області). З червня 1940 р. перебував у лавах Червоної армії. 1941 р. потрапив у полон й упродовж наступних чотирьох років перебував у німецьких концтаборах (Освенцим, Дахау, Бухенвальд). У листопаді 1945 р. був демобілізований. З 1946 по 1954 рр. працював на посаді агронома в Глухівському «Сортнасіновоч». Упродовж 1955–1957

рр. підпрацьовував художником-декоратором у клубах та театрах Глухівщини на договірній основі [41, с. 108].

25 січня 1957 р. І. Д. Гіптенко був призначений на посаду викладача малювання Глухівського педінституту з погодинною оплатою, а з 16 січня 1958 р. переведений на посаду асистента ручної праці на штатній основі в ГДПІ. З 1 вересня 1971 р. по 22 липня 1974 р. обіймав посаду викладача аж до виходу на пенсію у 60-річному віці [12, арк. 1–29].

Трохи пізніше, а саме в 1960 р., у нашому ЗВО почав працювати уродженець історичної Сумщини І. Ф. Гавриченко. Він народився 16 квітня 1921 р. у с. Микитівка Ямпільського району в селянській родині. 1939 р. закінчив Воздвиженський сільськогосподарський технікум й отримав спеціальність агронома. Із грудня 1939 р. по січень 1951 р. перебував у лавах Червоної армії. Під час військової служби закінчив Ростовське піхотне училище (1939–1941) та вищі розвідувальні курси (1942–1943). У 1944 р. нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня. 1951 р. демобілізувався у званні капітана. Упродовж 1952–1957 рр. перебував на посаді агронома та директора Підсобно-експериментального господарства Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур. З 1957 по 1960 рр. перебував на посаді директора навчальної частини Глухівського училища механізації сільського господарства № 1 [6, арк. 61].

У 1960 р. Іван Федорович перейшов до Глухівського педагогічного інституту. Спочатку обіймав посаду механіка автодорожньої справи, а через рік був переведений на посаду асистента кафедри основ промислового і сільськогосподарського виробництва. Станом на жовтень 1962 р. перебував на посаді викладача. 1965 р. І. Ф. Гавриченко закінчив Білоцерківський сільськогосподарський інститут (нині – Білоцерківський національний аграрний університет). 1 вересня 1968 р. він був призначений на посаду старшого викладача, а з 23 грудня цього року переобраний на посаду старшого викладача практикуму в навчальних майстернях. 1 вересня 1974 р. обраний на посаду викладача методики трудового навчання з практикумом у навчальних майстернях. 22 жовтня 1975 р. обраний на посаду старшого викладача кафедри загальнотехнічних дисциплін. З квітня 1980 р. по вересень 1981 р. працював заступником декана факультету підготовки вчителів початкових класів ГДПІ,

поєднуючи перебування на цій посаді з роботою викладача до 1 березня 1985 р., коли вийшов у 63-річному віці на пенсію [10].

О. В. Воробйов, рішенням ради інституту від 31.08.1972 був заверджений на посаді старшого викладача машинознавства з посадовим окладом 185 крб та навчальним навантаженням у 680 год [7, арк. 26зв, 39]. **Олександр Воробйов** народився 15 березня 1942 р. на хуторі Коробово Собинського району Владимирської області в селянській родині. Після закінчення Тасин-Борської семирічної школи Гусь-Хрустального району Владимирської області у 1956 р. вступив до Ковровського механічного технікуму транспортного будівництва. Цей заклад освіти він закінчив 1960 р., отримавши диплом техника-механіка колійних та будівельних машин залізничного транспорту. У серпні цього ж року був розподілений до с. Белово Кемеровської обл. на ливарно-механічний завод тресту «Трансбудпром», де працював слюсарем 3-го розряду, техніком-конструктором технологічного бюро (з листопада 1960 р. по травень 1961 р.) та інженером-конструктором третьої категорії (з травня по листопад 1961 р.). З листопада 1961 по серпень 1964 р. проходив службу в лавах Збройних сил СРСР на посаді рядового і сержантського складу. У 1964 р. вступив до Московського Ордена Леніна і Ордена Трудового Червоного Прапора вищого технічного училища ім. М. Е. Баумана (далі – МВТУ) на денне відділення факультету «Автоматизація та механізація виробничих процесів».

Олександр Васильович брав участь у громадському житті училища (староста групи, член партбюро курсу, член профкому факультету), займався спортом (лижі, фехтування) та брав участь у будівельних загонах. У 1967 р. був нагороджений медаллю «За освоєння цілинних земель». У 1970 р. закінчив із відзнакою МВТУ за спеціальністю «Технологія машинобудування, металорізальні станки та інструменти» з присвоєнням кваліфікації інженера-механіка і був розподілений у березні 1970 р. на роботу до м. Глухова Сумської обл. на завод агрегатних вузлів (далі – ГЗАУ). Працював на посадах старшого інженера-технолога технічного відділу, заступником начальника відділу (з вересня 1970 по березень 1971 р.), начальником механічного цеху. Був членом партбюро цеху [9, арк. 3–10].

Згідно з рішенням вченої ради Глухівського державного педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського (далі – ГДПІ) з 19 вересня 1972 р. був призначений старшим викладачем

машинознавства ГДПІ (наказ № 68 від 14.02.1989) [9, арк. 1–2]. Відразу ж перспективний фахівець наказом ректора № 68 від 19.09.1972 був призначений заступником декана факультету [9, арк. 11].

На підставі додаткового зарахування вступників згідно з листом Міністерства освіти і науки УРСР від 01.09.1972 № 5548 відбувся набір студентів на I курс зі спеціальності «Загальнотехнічні дисципліни та праця». Із 53 студентів дівчат було 9 (17,0 %), тобто більшість становили хлопці, що визначала сама нова предметна спеціальність [6, арк. 56зв – 57зв, 64зв]. Серед цієї когорти майбутніх учителів загальнотехнічних дисциплін і праці варто виокремити таких відомих у регіоні педагогів та керівників шкіл, як Павло Михайлович Карпенко, Анатолій Григорович Костюченко, Віктор Якович Левченко, Лариса Миколаївна Піддубна (Левченко), Дмитро Григорович Терещенко та багатьох інших.

Наказом ректора № 70 від 02.10.1972 на 1972/1973 навчальний рік було призначено двох викладачів слюсарної справи – Олексія Петровича Конященкова та Павла Івановича Грабчука, а також викладача столярної справи Юрія Тимофійовича Ільєсова [6, арк. 66зв – 67]. З 15 жовтня 1972 р. викладачем столярної справи почав працювати Петро Якович Кобзар, а з 23 жовтня 1972 р. - викладачем практикуму в навчальних майстернях – Микола Іванович Маньков [6, арк. 70 зв].

У зв'язку з організацією загальнотехнічного відділення згідно з п. 5 наказу № 69 від 23.10.1972 були розподілені обов'язки навчальних майстрів та старших лаборантів ПМК машинобудування і праці в такому порядку: 1. А. М. Бордулін – навчальний майстер слюсарної справи; 2. М. І. Дида – навчальний майстер столярної справи; 3. В. Г. Савров – старший лаборант кабінету машинознавства, креслення і ручної праці [7, арк. 34зв – 35].

Протягом 1973 р. студенти в ГДПІ у списках за належністю до структурного підрозділу іменувалися, як ЗТФ та педфак [5, арк. 7зв – 10, 54зв – 56зв]. У 1973 р. на підставі рішення приймальної комісії від 21.08.1973 (протокол № 7) на 1 курс нової спеціальності «Загальнотехнічні дисципліни та праця» було зараховано 75 осіб, які успішно склали вступні екзамени. Кількість дівчат зростає до 23 (30,7 %). Серед відомих педагогів

згадаємо Володимира Володимировича Цюкала та Віру Олексіївну Коломицеву [5, арк. 58зв, 60 – 61зв].

Згідно з наказом ректора № 72 від 07.09.1973 уперше в діловодстві інституту вжито назву нового структурного підрозділу – факультету технічних дисциплін. Зокрема, пунктом 2 параграфу 11 була затверджена факультетська комісія з проведення суспільно-політичної практики, до складу якої ввійшли О. В. Воробйов (голова комісії), І. М. Ткачов, М. М. Шамсутдінов, П. М. Карпенко та К. С. Ляшко [6, арк. 67]. До складу нового, ще не виокремленого структурно факультету входили предметно-методичні комісії загальнотехнічних дисциплін і праці, а також математики і фізики [5, арк. 67зв].

Відтак, протягом 1972–1973 рр. на базі Глухівського державного педагогічного інституту було створено підґрунтя для відкриття нового факультету – загальнотехнічних дисциплін і праці, який готував учителів трудового навчання за спеціальністю «Загальнотехнічні дисципліни і праця». Підготовка була спрямована на задоволення кадрових потреб загальноосвітніх шкіл Сумської, Чернігівської та Полтавської областей [1, с. 143].

З 8 жовтня 1973 р. викладачем практикуму в навчальних майстернях (ручна і механічна обробка металу) ПМК загальнотехнічних дисциплін і праці згідно з рішенням ради інституту від 28.09.1973 (протокол № 2) був обраний Іван Андрійович Гребенюк [5, арк. 74].

Працюючи головою ПМК загальнотехнічних дисципліни і праці та заступником факультету підготовки вчителів початкових класів, О. В. Воробйов фактично організував процес фахової підготовки майбутніх учителів загальнотехнічних дисципліни і праці, що стало базою для створення нового однойменного структурного підрозділу. Для підвищення своєї кваліфікації Олександр Васильович із 20 травня 1974 р. вступив до аспірантури своєї альма матер – Московського вищого технічного училища імені М. Е. Баумана [5, арк. 16]. Із 21 червня 1974 р. він був звільнений з посади заступника декана, старшого викладача ПМК загальнотехнічних дисциплін (наказ № 39 від 06.06.1974) [5, арк. 14–15].

На посаду голови ПМК загальнотехнічних дисциплін і праці та фізики новоствореного факультету з 24 лютого 1974 р. був призначений 27-річний **Микола Іванович Сегеда**, який у травні цього року здобув науковий ступінь кандидата технічних наук.

Народився він 25 травня 1946 р. у селищі Таромське Дніпропетровського району Дніпропетровської обл. в робітничій родині. Після закінчення в 1962 р. Дніпропетровської середньої школи № 103 із золотою медаллю вступив на фізичний факультет Львівського державного університету. Під час навчання, у 1965–1967 рр., працював лаборантом кафедри фізичного виховання цього університету. За розподілом у серпні 1967 р. був призначений учителем фізики Карпилівської середньої школи Сарненського району на Рівненщині, але вже восени 1967 р. був призваний до дав ЗС СРСР: військову службу проходив на військовому факультеті фізкультури й спорту Воєнного інституту фізичної культури імені П. Ф. Лесгафта (нині – Воєнний інститут фізичної культури, м. Санкт-Петербург, рф) [25, арк. 34–37, 43].

Після демобілізації в 1969 р. був прийнятий на посаду викладача кафедри фізики Черкаського педагогічного інституту. Восени 1969 р. вступив до аспірантури Київського політехнічного інституту (нині – Національний технічний університет «КПІ» імені Сікорського). Також працював молодшим науковим співробітником кафедри приладів та пристроїв автоматики та телемеханіки цього ЗВО [44, с. 317–318].

Після закінчення аспірантури з 1 жовтня 1972 р. перспективний 26-рчний науковець був призначений на посаду старшого викладача фізики Глухівського державного педагогічного інституту. З 23 жовтня 1972 р. по 25 квітня 1973 р. він обіймав посаду в. о. доцента предметно-методичної комісії математики й фізики. Із 7 січня 1974 р. був призначений начальником новоствореного Науково-дослідного сектору (далі – НДС) педінституту, також керував темами. 29 квітня 1974 р. у Київському політехнічному інституті захистив кандидатську дисертацію на тему «Дослідження та розроблення методів неруйнівного контролю якості дротяних резисторів». У 1975 р. Микола Іванович був призначений завідувачем кафедри фізики та продовжував працювати начальником НДС. Під його керівництвом НДС здійснював дослідження зі створення пристрою для контролю за якістю елементів радіоелектронної апаратури. У травні 1982 р. перебував у науковому відрядженні в Німецькій Демократичній Республіці (далі – НДР) [25, арк. 18–21, 27–29].

1 серпня 1983 р. М. І. Сегеда був звільнений з посади завідувача кафедри фізики у зв'язку із переводом на посаду проректора з навчально-наукової роботи Уманського

педінституту. 25 квітня 1984 р. відповідно до наказу Міністерства освіти УРСР знову повернувся до Глухова на посаду завідувача кафедри. Однак уже 31 грудня 1984 р. був обраний за конкурсом на посаду доцента кафедри енергетики Тернопільського філіалу Львівського політехнічного інституту [44, с. 318].

Ще одним куратором нового, ще не створеного факультету загальнотехнічних дисципліни і праці в серпні 1974 р. став його фундатор і досвідчений викладач 37-річний кандидат технічних наук **Анатолій Сергійович Коваленко**. Він народився 15 лютого 1937 р. у с. Новарьонка Агаповського району Челябінської області в сім'ї службовця. 1938 р. з батьками переїхав у м. Магнітогорськ (батько Сергій Миронович працював головним бухгалтером Магнітогорського металургійного комбінату, а мати Катерина Антонівна була головним бухгалтером ЖКО). 1951 р. закінчив 7 класів середньої школи та вступив до Магнітогорського індустріального технікуму. Упродовж 1955–1956 рр. працював на посаді вальцівника блюмінгу № 3 на Магнітогорському металургійному комбінаті. У 1956–1959 рр. проходив військову службу в лавах Радянської армії. У 1959–1964 рр. А. С. Коваленко навчався на технологічному факультеті Магнітогорського гірничо-металургійного інституту, який закінчив за спеціальністю «Металознавство, обладнання і технологія термічного оброблення металів». Упродовж 1964–1966 рр. перебував на посадах інженера-технолога, заступника начальника та начальника штаповочно-термічного цеху Куйбишевського машинобудівного заводу. У 1967 р. вступив до заочної аспірантури Магнітогорського металургійного інституту. Одночасно (до 1973 р.) перебував на посадах старшого майстра та начальника зміни листопрокатного цеху Магнітогорського металургійного комбінату [17, арк. 6–10].

Рішенням ради Магнітогорського гірничо-металургійного інституту імені Г. І. Носова від 11 червня 1973 р. (протокол № 11) 36-річний науковець захистив кандидатську дисертацію з присудженням ученого ступеня кандидата технічних наук (диплом кандидата наук МТН № 089356) [17, арк. 14] та у серпні цього ж року був обраний на посаду завідувача кафедри креслення та праці Магнітогорського педагогічного інституту. Дружина – Лариса Юхимівна Коваленко (1954 р. н.) – була студенткою 4 курсу (станом на червень 1974 р.) факультету

російської мови і літератури Магнітогорського педінституту [17, арк. 8].

19 липня 1974 р. рішенням ради інституту ГДПІ (протокол № 20 від 19.07.1974) Анатолій Сергійович був обраний на посаду старшого викладача ПМК загальнотехнічних дисциплін і трудового навчання Глухівського державного педагогічного інституту [17, арк. 1–5]. 28 серпня 1974 р. був призначений на посаду заступника декана згідно з наказом № 70 від 27.08.1974) [17, арк. 12], хоча в заяві вказав, що приймається на посаду заступника декана по факультету загальнотехнічних дисциплін [17, арк. 15]. Трохи згодом на підставі рішення ради інституту від 30 вересня 1974 р. (протокол № 2) був обраний на посаду в. о. доцента (наказ № 82 від 14.10.1974) [17, арк. 16].

Згідно з наказом ректора І. Т. Качана № 61 від 09.09.1974 та відповідно до рішень ради інституту від 19.07.1974 (протокол № 20) та від 07.09.1974 (протокол № 24) до структури інституту в 1974/1975 навчальному році входила ПМК загальнотехнічних дисциплін і фізики із секцією методики трудового навчання із практикумом у навчальних майстернях [3, арк. 31]. Також наказом ректора № 71 від 15.10.1974 були внесені зміни до наказу № 60 від 04.09.1974 про персональний склад стипендіальної комісії ГДПІ, викликані створенням в інституті нового факультету – загальнотехнічних дисциплін і праці. У п. 2 наказу представлено керівний склад нового структурного підрозділу: декан – Анатолій Сергійович Коваленко, голова ПМК ЗТД і фізики – Віталій Трофимович Сенченко, завідувач кафедри математики – М. М. Шамсутдінов, завідувач кафедри педагогіки і психології – Олексій Петрович Романов [3, арк. 42 – 42зв]. Також цим наказом А. С. Коваленко, як декан ЗТФ, відряджався до м. Тули на Всесоюзну нараду завідувачів кафедр і деканів ЗТФ педінститутів з 22 по 26 жовтня 1974 р. [3, арк. 43зв].

Кандидат технічних наук А. С. Коваленко був обраний на посаду декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці 29 січня 1975 р. згідно з наказом ректора № 8 від 30.01.1975 [3, арк. 17–18]. На час відпустки (з 3 по 24 січня 1976 р.) обов'язки декана були покладені на старшого викладача І. Ф. Гавриченка [17, арк. 21].

Згідно з наказом № 7 від 10.02.1975 комісія працювала в такому складі: декан Анатолій Сергійович Коваленко, голова ПМК ЗТД і фізики Микола Іванович Сегеда, секретар комсомольського

бюро факультету Р. М. Сереженко, завідувач кафедри математики М. М. Шамсутдінов та завідувач кафедри педагогіки і психології Олексій Петрович Романов та ін. [4, арк. 5].

Декан ЗТФ Анатолій Сергійович Коваленко був звільнений з посади 18 серпня 1976 р. за власним бажанням у зв'язку із обранням за конкурсом у Бердянський педагогічний інститут [17, арк. 20, 22].

Таким чином, першим деканом нового факультету загальнотехнічних дисципліни і праці, створеного юридично на початку 1975 р., був А. С. Коваленко, що працював на цій посаді понад півтора року, а загалом у нашому закладі вищої освіти – два роки. Водночас фактично ЗТФ функціонував з вересня 1972 р. За ці неповні 4 роки змінилося два керівники. Вони доклали чимало зусиль до створення нового факультету та були обрані на посади викладачів у інших ЗВО. Інституційно становлення нового факультету було пов'язано з діяльністю ректора інституту доцента Івана Тихоновича Качана та проректора з навчальної роботи Генріха Стапановича Ковальчука [52, с. 33].

Новим деканом з 8 вересня 1976 р. був призначений 39-річний **Віктор Дмитрович Симоненко** (1937–2006), який перейшов до Глухівського державного педагогічного інституту з посади голови виконкому Глухівської районної ради депутатів. Народився він 23 лютого 1937 р. у м. Кондопога Карело-Фінської АСРР (нині – місто Кандапозького району, Республіка Карелія, рф) у робітничій родині. У роки Другої світової війни перебував в с. Семигори Богуславського району Київської обл. 1952 р. закінчив Семигорську семирічку. У 1952–1956 рр. навчався в Таращанському технікумі механізації сільського господарства (нині – Таращанський державний технічний та економіко-правовий коледж, м. Тараща Київської обл.). У 1956 р. приїхав до м. Путивль на Сумщині, де три роки працював майстром виробничого навчання Путивльського ремісничого училища із механізації сільського господарства № 6. У 1959 р. училище було переведене у с. Ворожбу (нині – село в складі Лебединської міської громади Сумського району, Сумська обл.). З 1959 по 1965 рр. навчався за спеціальністю «Технологія машинобудування, металоріжучі станки та інструменти» в Українському заочному політехнічному інституті (нині – Українська інженерно-педагогічна академія, м. Харків). Паралельно В. Д. Симоненко працював викладачем спецдисциплін Ворожбянського

сільськогосподарського профтехучилища № 6 (нині – діяльність ПТУ № 36 у с. Ворожба на Лебединщині припинено). У 1961 р. 24-річного педагога було призначено заступником директора із культурно-виховної роботи, а в 1963 р. – заступником директора з навчальної частини. З 1966 р. він очолив цей заклад. А в 1969 р. обійняв посаду директора Глухівського технікуму гідромеліорації та електрифікації сільського господарства імені С. А. Ковпака (нині – ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського національного аграрного університету»). Через рік перейшов на посаду секретаря Глухівського райкому Комуністичної партії України (далі – КПУ). Також із 1971 по 1974 рр. навчався в Заочній вищій партійній школі при ЦК КПРС (нині – Російський державний соціальний університет, м. Москва). У 1972 р. був обраний другим секретарем Глухівського райкому КПУ. У 1975 р. Віктор Дмитрович був обраний головою Глухівського райвиконкому. Одночасно з 1972 р. по 1976 р. навчався в заочній аспірантурі Всесоюзного науково-дослідного інституту цукрового буряка (нині – Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України, м. Київ) й працював над дисертацією «Шляхи підвищення продуктивності праці при вирощуванні цукрових буряків» [44, с. 322–323].

Напередодні 1976/1977 навчального року був призначений на посаду старшого викладача кафедри трудового навчання й креслення Глухівського державного педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського. Наступні 11 років діяльність Віктора Дмитровича була нерозривно пов'язана з розвитком факультету та педагогічного інституту в Глухові. Відтак, 8 вересня 1976 р., як уже зазначалося, він був обраний на посаду декана факультету загальнотехнічних дисциплін та праці. Два місяці, з 5 квітня по 5 червня 1977 р., 40-річний педагог проходив стажування у відділі ефективності праці Українського науково-дослідного інституту економіки та організації сільського господарства ім. О. Г. Шліхтера (нині – Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки») [44, с. 323].

Виконував обов'язки декана факультету загальнотехнічних дисциплін та праці в цей час кандидат технічних наук (1971), доцент (1977) **Георгій Хусаїнович Улюкаєв**. Народився він 17 лютого 1935 р. у населеному пункті Рудник імені Дзержинського Ровеньківського району Ворошиловградської області (вочевидь, смт Дзержинський Ровеньківської міськради, перебуває під

контролем сепаратистів ЛНР. 2016 р. Верховна Рада України перейменувала містечко на Любимівку) у родині шахтаря. 1939 р. родина переїхала до Ульяновської області РРФСР. У 1959 р. закінчив навчання на механічному факультеті Московського інституту механізації та електрифікації сільського господарства (нині – Московський державний агроінженерний університету імені В. П. Горячкіна, рф) за спеціальністю «Механізація процесів сільськогосподарського виробництва, використання та ремонт тракторів, автомобілів та сільгоспмашин» з присвоєнням кваліфікації інженера-механіка. 18 травня 1971 р. рішенням ради Ульяновського сільськогосподарського інституту Г. Х. Улюкаєву було присуджено науковий ступінь кандидата технічних наук. У 1973 р. він приїхав до України. Працював на посаді в. о. доцента кафедри експлуатації машинно-тракторного парку Дніпропетровського сільськогосподарського інституту [34, с. 207–208].

15 вересня 1975 р. 40-річний Георгій Хусаїнович був призначений старшим викладачем кафедри загальнотехнічних дисциплін Глухівського ДПІ. 30 серпня 1976 р. він очолив кафедру креслення і трудового навчання (до 1 серпня 1979 р.). Викладав дисципліни «Загальна теплотехніка», «Автомобіль». Рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 23 листопада 1977 р. йому було присвоєне вчене звання доцента. У 1979 р. був обраний за конкурсом в інший ЗВО [28, арк. 1–33].

19 квітня 1978 р. у вченій раді Українського науково-дослідного інституту економіки та організації сільського господарства В. Д. Симоненко захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук [44, с. 323]. 26 жовтня 1978 р. Віктор Дмитрович був переведений з посади декана ЗТФ на посаду в. о. доцента кафедри марксизму-ленінізму ГДПІ, а 30 серпня 1979 р. призначений завідувачем кафедри трудового навчання і креслення ЗТФ [44, с. 323]. Саме період діяльності В. Д. Симоненка пов'язаний з розробленням проблем професійної орієнтації і створенням потужного колективу одноступінцевих-дослідників на базі лабораторії професійної орієнтації, яка функціонує в закладі освіти з 1977 р. [1, с. 143].

3 вересня 1979 р. Віктор Дмитрович удруге обраний на посаду декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін [44, с. 323]. Унаслідок розвитку факультету, впровадження додаткових спеціальностей і спеціалізацій

підготовки фахівців («Обслуговуюча праця», «Механізації і основ сільськогосподарського виробництва») у 1981 р. було створено **кафедру загальнотехнічних дисциплін**. У різні роки кафедру очолювали доктор технічних наук, професор М. О. Тимонін, кандидат технічних наук, доцент Т. В. Гуренкова, кандидат фізико-математичних наук, доцент М. С. Гуренков, а також доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України В. П. Курок [35, с. 48–49].

Першим завідувачем кафедри (з липня 1981 р.) став 66-річний **Михайло Олександрович Тимонін** (1914–2000). У січні 1947 р. він приїхав до Глухова та влаштувався на посаду молодшого наукового співробітника ВНДІ луб'яних культур. З 1948 по 1951 рр. навчався в аспірантурі цієї установи. У 1952 р. у віці 37 років він захистив дисертацію та здобув науковий ступінь кандидата технічних наук. 5 червня 1954 р. рішенням ВАК СРСР затверджений у вченому званні старшого наукового співробітника за спеціальністю «Технологія луб'яних культур». У квітні 1958 р. М. О. Тимонін очолив лабораторію технології ВНДІЛК, а в лютому 1960 р. був призначений заступником директора ВНДІЛК з наукової роботи. На цій посаді він працював до 1 жовтня 1979 р. У квітні 1971 р. 56-річний вчений захистив дисертацію та здобув науковий ступінь доктора технічних наук. Був членом науково-технічної ради Міністерства сільського господарства СРСР Міністерства легкої промисловості УРСР та Міністерства легкої промисловості СРСР [26, арк. 1–52].

1 жовтня 1979 р. Михайло Олександрович був призначений на посаду професора, завідувача кафедри математики і теоретичної механіки Глухівського державного педагогічного інституту ім. С. М. Сергєєва-Ценського. Викладав курс теоретичної механіки, опір матеріалів, основи наукових досліджень [34, с. 200–201].

Майже три роки, з 1 липня 1981 р. по 11 січня 1984 р., він керував новоствореною кафедрою загальнотехнічних дисциплін однойменного факультету. Рішенням ВАК СРСР 6 липня 1982 р. М. О. Тимоніну було присвоєне вчене звання професора. На посаді професора в педінституті працював до 14 липня 1987 р., вийшов на пенсію в 73-річному віці [26, арк. 32–33; 32, с. 200–201].

1 жовтня 1982 р. змінився очільник факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін. Замість В. Д. Симоненка,

який у 1982–1983 рр. навчався за спеціальністю «Загальнотехнічні дисципліни та праця» в Криворізькому педінституті (нині – Криворізький державний педагогічний університет) [44, с. 323], виконувачем обов'язки декана факультету загальнотехнічних дисциплін ГДПІ з 1 жовтня 1982 р. був призначений 42-річний кандидат фізико-математичних наук (1977), доцент (1981) **Михайло Степанович Гуренков** (1936–2024). Народився він 5 грудня 1936 р. у прикордонному з Україною селищі міського типу Суземка Суземського району Брянської області в робітничій родині. Після закінчення школи в 1951 р. вступив до Брянського машинобудівного технікуму, який закінчив на початку липня 1955 р. За розподілом у серпні 1955 р. працював бригадиром на Уральському вагонобудівному заводі в м. Нижній Тагіл (нині – Свердловської області рф). З 19 серпня 1955 р. по 20 травня 1957 р. перебував у лавах ЗС СРСР. 1 вересня 1957 р. вступив до Брянського інституту транспортного машинобудування, а потім перевівся на навчання до Московського інституту сталі і сплавів, який закінчив 31 грудня 1964 р. за спеціальністю «Діелектрики і напівпровідники» з присвоєнням кваліфікації інженера-фізика. З 15 січня 1965 р. розпочинається життя М. С. Гуренкова як викладача. 28-річний Михайло Степанович працює асистентом Уфимського нафтового інституту (з 2011 р. – Федеральна державна бюджетна освітня установа вищої професійної освіти «Уфимський державний нафтової технічний університет» у столиці Башкортостану). Через два роки вступив до аспірантури Казанського державного університету імені В. І. Ульянова-Леніна (з 2010 р. – Казанського федерального університету), яку закінчив у травні 1970 р. Почав працювати на посаді інженера Казанського інженерно-будівельного інституту, а потім був призначений старшим викладачем. Рішенням ради при Казанському державному університеті імені В. І. Ульянова-Леніна 18 травня 1977 р. М. С. Гуренкову був присуджений вчений ступінь кандидата фізико-математичних наук (диплом кандидата наук ФМ № 004903) [15, арк. 150]. 21 червня 1979 р. обійняв посаду в.о. доцента кафедри фізики цього ЗВО [15, арк. 162–164].

Згідно з рішенням ради ГДПІ від 30.12.1980 (протокол № 5) М. С. Гуренков був призначений на посаду старшого викладача кафедри ЗТД і фізики з 28 січня 1981 р. (наказ № 6-К від 03.02.1981) [15, арк. 161, 165–169]. Рішенням ВАК при Раді

Міністрів СРСР від 25 березня 1981 р. (протокол № 13д / 43) М. С. Гуренкову було присвоєно вчене звання доцента по кафедрі фізики (атестат доцента ДЦ № 043447) [15, арк. 145]. Згідно з рішенням ради ГДПІ від 01.04.1981 (протокол № 9) М. С. Гуренков був призначений на посаду в. о. доцента цієї кафедри з 1 квітня 1981 р. (наказ № 18-К від 14.01.1981) [15, арк. 146–147]. Наказом № 59-К від 10.11.1981 М. С. Гуренков обійняв посаду заступника декана ЗТФ з 1 листопада 1981 р. [15, арк. 138, 144]. А з 1 жовтня 1982 р. по 30 серпня 1983 р. він виконував обов'язки декана факультету загальнотехнічних дисциплін [15, арк. 136–138].

У 1982–1984 рр. кафедру трудового навчання та креслення очолював кандидат економічних наук В. Д. Симоненко. На кафедрі у цей час працювали: А. Н. Смирнов, А. Л. Коваленко, Н. А. Гришаківа, І. Ф. Гавриченко, О. А. Петрук, І. М. Дедіщев, В. Н. Бубнов, А. І. Борщ, А. В. Карась, В. Г. Демидчик, В. А. Коломицева [14, арк. 144].

22 серпня 1983 р. Віктор Дмитрович Симоненко був призначений на посаду проректора з навчально-наукової роботи, яку обіймав понад 2 роки (до 31 жовтня 1985 р.). Залишався працювати на посаді завідувача кафедри трудового навчання й креслення ЗТФ [44, с. 323].

М. С. Гуренков був призначений з 1 вересня 1983 р. на посаду в. о. завідувача кафедри фізики та електротехніки тимчасово до обрання за конкурсом (наказ № 110-К від 01.09.1983) [15, арк. 133].

З 1 вересня 1983 р. факультет підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін очолив 35-річний кандидат фізико-математичних наук **Микола Петрович Волос** (1948–2011). Він народився 2 січня 1948 р. у с. Моївка Могилів-Подільського району Вінницької області. У 1970 р. закінчив Ужгородський державний університет (з 2000 р. - Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет») за спеціальністю «Математика». З 1970 по 1974 рр. навчався в аспірантурі своєї альма матер. У 1974 р. розпочав трудову діяльність у Глухівському педагогічному інституті викладачем кафедри математики. Потім обіймав посади старшого викладача, доцента, завідувача кафедри математики та заступника декана. У грудні 1982 р. М. П. Волос захистив кандидатську дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних

наук, який був присвоєний йому рішенням колегії ВАК при Раді Міністрів СРСР (протокол № 18) від 4 травня 1983 р. У 1989 р. йому було присвоєно вчене звання доцента [8, арк. 5–153].

У зв'язку з обранням секретарем партбюро ГДПІ рішенням ради інституту від 29.08.1984 (протокол № 1) М. П. Волос був звільнений з посади декана факультету [8, арк. 96–100]. Тимчасово, з 1 квітня по 1 листопада 1984 р., обов'язки декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін виконувала 35-річна старший викладач **Ольга Андріївна Петрук** [24, арк. 45–49]. Потім у листопаді 1984 р. ці обов'язки виконував старший викладач **Сергій Леонтійович Чернюк** (наказ № 145-К від 06.11.1984) [29, арк. 33].

Майже рік, з 1 грудня 1984 р. по 21 жовтня 1985 р., обов'язки декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці (накази № 153-К від 03.12.1984 та № 125-К від 21.10.1985) виконував **Євген Іванович Мегем** [22, арк. 112, 113–114, 118–119]. Рішенням колегії ВАК при Раді Міністрів СРСР (протокол № 9к/72 від 27.02.1985) йому було присвоєно звання кандидата педагогічних наук [22, арк. 89, 115–117].

Він народився 15 лютого 1952 р. у с. Чемер Козелецького району Чернігівської області в українській родині робітників. У 1974 р. Є. І. Мегем закінчив з відзнакою фізичний факультет Чернігівського державного педагогічного інституту імені Т. Г. Шевченка за спеціальністю «Загальнотехнічні дисципліни, праця та фізика» з присвоєнням кваліфікації вчителя трудового навчання фізики. За направленням Міністерства освіти Української РСР з 15 серпня 1974 р. почав працювати викладачем трудового навчання в ГДПІ. У 1975–1976 рр. перебував у лавах ЗС СРСР, потім повернувся до Глухова на посаду старшого викладача. У 1981–1984 рр. навчався в аспірантурі Київського педінституту (нині – Український державний університет імені Михайла Драгоманова) за спеціальністю «Теорія та історія педагогіки» [22, арк. 38, 121–132, 147–154].

Виконувачем обов'язки завідувача кафедри трудового навчання та креслення у 1984–1985 рр. працював **Микола Сергійович Янцур**. Він народився 20 жовтня 1952 р. у с. Береза Глухівського (з 2020 р. – Шосткинського) району Сумської області в селянській родині. У 1978 р. закінчив факультет загальнотехнічних дисциплін Глухівського державного

педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського [32, арк. 1–33].

За направленням Міносвіти УРСР М. С. Янцур був призначений на посаду викладача практикуму в навчальних майстернях кафедри трудового навчання і креслення Глухівського ДПІ. У 1980–1983 рр. перебував у цільовій аспірантурі НДІ трудового навчання і профорієнтації АПН СРСР за спеціальністю «Теорія та історія педагогіки». У грудні 1983 р. повернувся до Глухова – обійняв посаду старшого викладача кафедри трудового навчання і креслення. Рішенням вченої ради НДІ трудового навчання і профорієнтації АПН СРСР йому присуджено науковий ступінь кандидата педагогічних наук. Звільнився з посади в. о. завідувача кафедри ГДПІ 2 жовтня 1985 р. у зв'язку з переведенням до Ровенського ДПІ імені Д. З. Мануїльського [34, с. 216].

Довгий час, із середини 1980-х рр. до кінця 1990-х рр., кафедру загальнотехнічних дисциплін очолював кандидат фізико-математичних наук, доцент **Михайло Степанович Гуренков**.

У жовтні 1985 р. на посаду завідувача кафедри трудового навчання та креслення повернувся В. Д. Симоненко. Пропрацювавши очільником понад рік, він з 13 грудня 1986 р. був обраний на посаду доцента кафедри трудового навчання та креслення. На початку наступного навчального року Віктор Дмитрович був звільнений у зв'язку з обранням за конкурсом в інший заклад вищої освіти [44, с. 323].

З 28 листопада 1985 р. посаду декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін обійняв кандидат економічних наук, доцент **Борис Єгорович Полещук** (наказ № 140-К від 04.12.1985) [27, арк. 16]. Станом на 1 вересня 1986 р. контингент студентів факультету підготовки учителів загальнотехнічних дисциплін становив 511 осіб. Згідно з наказом Міністерства вищої освіти СРСР від 23.08.1950 № 1434 при наявності на факультеті контингенту студентів понад 500 осіб встановлюється посада заступника декана факультету. Таким чином, з 1 вересня 1986 р. на посаду заступника декана ЗТФ було призначено 49-річного старшого викладача **Миколу Мефодійовича Христенка** (1937–1999). Він працював на цій посаді до 2 січня 1987 р. [30, арк. 20 - 22].

Із 3 січня цю посаду обійняв 40-річний кандидат технічних наук (1981), доцент (1986) **Петро Федорович Коротков**. А через пів року рішенням ради інституту від 03.07.1987 (протокол № 12) він був обраний на посаду декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін (наказ № 90-К від 03.07.1987) [18, арк. 74–79, 100]. Виходець з робітничої родини із с. Паша-Чакмак Красногвардійського району Кримської області, він у 1968 р. закінчив Магнітогорський гірничо-металургійний інститут імені Г. І. Носова з присвоєнням кваліфікації інженера-металурга.

Після служби в лавах ЗС СРСР (1969–1971 рр.) до грудня 1976 р. працював у своїй альма матер на посадах інженера-дослідника, молодшого наукового співробітника, асистента та старшого викладача кафедри інженерної педагогіки і психології. З січня 1977 р. по січень 1980 р. перебував у аспірантурі Калузького державного педінституту. Потім працював у цьому ЗВО на посаді старшого інженера. З вересня 1980 р. працював уже на кафедрі загальнотехнічних дисциплін Магнітогорського державного педінституту (рік – асистентом, а потім до грудня 1981 р. – старшим викладачем, далі – доцентом). У липні 1981 р. був призначений на посаду в. о. декана індустріально-педагогічного факультету Магнітогорського ДПІ. З червня 1982 р. по лютий 1984 р. працював на посаді декана, далі – доцента кафедри загальнотехнічних дисциплін Магнітогорського педінституту [18, арк. 82–86, 102–103].

Улітку 1986 р. переїхав до Глухова і був обраний на посаду доцента кафедри трудового навчання і креслення, а вже на початку 1987 р., як зазначено вище, почав працювати заступником декана [18, арк. 94–96]. У зв'язку з обранням П. Ф. Короткова секретарем партбюро ГДПІ рішенням ради інституту від 29.08.1984 (протокол № 1) він був звільнений з 31 жовтня 1988 р. з посади декана факультету. Тимчасово обов'язки декана факультету підготовки учителів загальнотехнічних дисциплін знову почав виконувати **Микола Петрович Волос**, який, нагадаємо, у 1983–1984 рр. уже керував цим факультетом [8, арк. 80; 18, арк. 72–73]. Заступником декана факультету з 3 листопада 1988 р. по 31 березня 1989 р. працював Володимир Григорович Демидчик.

Згідно з рішенням ради ГДПІ від 01.12.1988 (протокол № 6) М. П. Волос був призначений на посаду декана факультету

підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін з 1 грудня 1988 р. (наказ № 173-К від 08.12.1988) [8, арк. 79]. Через рік наказом ректора Л. В. Гнатюка № 157-К від 13.12.1989 та за погодженням із Міністерством народної освіти Української РСР (лист № 1/29-270 від 12.12.1989) Микола Петрович був призначений на посаду проректора з навчальної та наукової роботи з 14 грудня 1989 р. [8, арк. 74–75]. Згодом М. П. Волос був призначений на посаду проректора з навчально-методичної роботи, з 2002 по 2010 р. він перебував на посаді першого проректора Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка [8, арк. 5–153].

Майже два десятиліття, з грудня 1986 р. до жовтня 2003 р., завідувачем кафедри трудового навчання та креслення працював кандидат педагогічних наук **Євген Іванович Мегем**, який у 1984–1985 рр. обіймав посаду в. о. декана факультету підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці [22, арк. 95–96, 112, 113–114, 117–119]. Уперше він очолив цю кафедру в лютому 1986 р. на час творчої відпустки В. Д. Симоненка [22, арк. 109–111]. Рішенням Державного комітету народної освіти СРСР за № 447 від 17.04.1990 38-річному Є. І. Мегему було присвоєно вчене звання доцента [22, арк. 81–83]. Неодноразово Євген Іванович переобирався на посаду завідувача. Був звільнений з 1 листопада 2003 р. у зв'язку з вступом у докторантуру при Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова [22, арк. 49–50].

Факультет підготовки вчителів загальнотехнічних дисциплін і праці з 14 грудня 1989 р. очолив 57-річний кандидат фізико-математичних наук (1976), доцент (1990) **Василь Романович Кумеський** [19, арк. 23, 38–40]. Він народився 14 березня 1932 р. у с. Солонці Миргородського району Полтавської області в сім'ї колгоспників. У 1949 р. закінчив середню школу та вступив на фізичний факультет Харківського державного університету (з 1999 р. – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). У 1952 р. перевівся на фізико-математичний факультет Харківського державного педінституту імені Г. С. Сковороди (з 2004 р. – Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди), який закінчив у 1953 р. за спеціальністю «Фізика і математика» та здобув кваліфікацію вчителя фізики та математики середньої школи. У серпні 1953 р. був призначений викладачем кафедри фізики Ніжинського державного

педінституту (з 1998 р. – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя), де працював до січня 1987 р. В. Р. Кумеський у 1967 р. вступив до цільової аспірантури Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (з 1994 р. – Київський національний університет імені Тараса Шевченка). Захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук (диплом ФМ № 001244 від 21 квітня 1976 р.). Із січня по серпень 1987 р. працював учителем Тростянецької восьмирічної школи Борознянського району на Чернігівщині [19, арк. 6–8, 10–16].

Згідно з рішенням ради Глухівського педінституту від 31 серпня 1987 р. (протокол № 1) 55-річний Василь Романович був обраний на посаду старшого викладача кафедри фізики та електротехніки Глухівського державного педагогічного інституту (наказ № 128-К від 01.09.1987) [19, арк. 1–5]. Рішенням ради інституту від 31 серпня 1987 р. (протокол № 1) був обраний на посаду доцента кафедри фізики та електротехніки (наказ № 123-К від 31.08.1988 р.) [19, арк. 17–22].

Наказом № 157-К від 13 грудня 1989 р. був призначений деканом факультету підготовки вчителів ЗТД [19, арк. 23]. Рішенням № 383/Д від 17 квітня 1990 р. Держкомітету народної освіти СРСР В. Р. Кумеському було присвоєно вчене звання доцента кафедри фізико-математичних дисциплін (наказ № 60-К від 26.05.1990; атестат доцента ДЦ № 021437) [19, арк. 24–35]. Наказом № 70-а від 26.06.1991 було затверджено рішення ради факультету підготовки вчителів трудового навчання від 26.06.1991 (протокол № 1) про обрання В. Р. Кумеського на посаду декана факультету ЗТД [19, арк. 38–40].

У зв'язку із закінченням терміну обрання В. Р. Кумеський був тимчасово призначений в. о. декана підготовки вчителів трудового навчання з 28 червня 1996 р. до заміщення посади [19, арк. 41]. З 8 січня 1997 р. було укладено контракт на посаду завідувача кафедри фізики та інформатики терміном на 3 роки (наказ № 3-К від 17.01.1996) [19, арк. 44–47]. І надалі В. Р. Кумеський виконував обов'язки завідувача кафедри фізики та інформатики, зокрема з 13 січня 1999 р. (наказ № 2-К від 14.01.1999), однак був звільнений із цієї посади з 2 лютого 1999 р. за власним бажанням (наказ № 8-К від 03.02.1999) [19, арк. 44–47, 50–52]. Згідно з поданою 21 червня 2000 р. заявою був звільнений з посади доцента кафедри фізики та інформатики з 1

серпня 2000 р. у зв'язку з виходом на пенсію (наказ № 43-К від 26.06.2000) [19, арк. 63]. З 1 вересня 2000 р. продовжував працювати на посаді 0,5 ст. доцента (наказ № 79-К від 18.09.2000). Звільнений з 26 серпня 2003 р. у зв'язку із виходом на пенсію (наказ № 69 від 22.08.2003) [19, арк. 84].

Загалом, В. Р. Кумеський найдовше працював на посаді декана порівняно зі своїми колегами – понад 7 років. За час роботи на посаді декана факультету управлінський досвід Василя Романовича став у пригоді багатьом фахівцям, що працювали пліч-о-пліч з ним, зокрема, на посаді заступника декана підготовки вчителів трудового навчання: Микола Федорович Лавриненко (1987–1990), Сергій Леонтійович Чернюк (1990–1993), Наталія Анатоліївна Гришаківа (1993–1997) [14, арк. 99, 105; 21, арк. 10–11, 22–23; 29, с. 62–64, 72–73].

8 січня 1997 р. деканом факультету підготовки вчителів трудового навчання було призначено 40-річного кандидата сільськогосподарських наук (1971), старшого наукового співробітника (1987) **Івана Володимировича Гапича** (1936–2009) [11, арк. 46, 52–54]. Він народився 23 червня 1936 р. у с. Мутин Кролевецького (з 2020 р. – село у складі Кролевецької міської громади Конотопського району) Сумської області у родині селян. Після закінчення в 1955 р. Мутинської середньої школи працював у колгоспі в рідному селі. З жовтня 1955 р. по жовтень 1958 р. перебував у лавах Радянської армії. У жовтні 1958 р. повернувся на роботу до колгоспу. У 1959 р. вступив на агрономічний факультет Української ордену Трудового Червоного Прапора сільськогосподарської академії (з 2008 р. – Національний університет біоресурсів і природокористування України), яку закінчив у 1965 р. за спеціальністю «Агрономія» з присвоєнням кваліфікації вченого-агронома. Під час навчання, з грудня 1959 по грудень 1962 р., працював діловодом Мутинської сільради, а потім – у колгоспі [11, арк. 5, 15–17, 67–69, 70–74].

У вересні 1963 р. І. В. Гапич був призначений на посаду лаборанта Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур (далі – ВНДІЛК; нині - Інститут луб'яних культур НААН України) у Глухові на Сумщині, а вже у жовтні цього року став в. о. молодшого наукового співробітника відділу селекції інституту. З березня 1966 р. по березень 1969 р. навчався в аспірантурі ВНДІЛК. Рішенням ради Полтавського сільськогосподарського інституту (протокол № 9) від 29 грудня

1970 р. Івану Володимировичу був присуджений учений ступінь кандидата сільськогосподарських наук (диплом кандидата наук МСХ № 009901 від 31 березня 1971 р.). З березня 1969 по квітень 1972 рр. він обіймав посаду молодшого наукового співробітника відділу насінництва ВНДІЛК, а потім – старшого наукового співробітника лабораторії насінництва. З липня 1973 по лютий 1975 рр. працював завідувачем Кролевецького опорного пункту з насінництва картоплі Сумського НПО «Еліта» в с. Мутин [11, арк. 5, 15–17, 67–69, 70–74].

З лютого 1975 по лютий 1982 рр. І. В. Гапич працював головою колгоспу «Україна» в с. Мутин на Кролевеччині. У 1976 р. обирався депутатом Мутинської сільради (округ № 39, 1976–1982 рр.) та Кролевецької райради (округ № 60, х. Отрохово, 1976–1978). У 1982 р. повернувся до Сумського НПО «Еліта» на посаду старшого наукового співробітника лабораторії насінництва і технології виробництва картоплі, а з лютого 1984 р. – завідувача лабораторії технічних культур. З 1985 р. працював старшим науковим співробітником лабораторії насінництва конопель ВНДІЛК, був обраний заступником голови профкому [11, арк. 5, 15–17, 67–69, 70–74].

Згідно з рішенням ради Глухівського ДПІ від 21.09.1987 (протокол № 3) І. В. Гапич був обраний на посаду старшого викладача кафедри трудового навчання та креслення з (наказ № 154-К від 15.10.1987 р.) [11, арк. 64–66, 75–77]. Рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР від 30 вересня 1987 р. (протокол № 40с/23/) Івану Володимировичу було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника зі спеціальності «Селекція та насінництво» (атестат старшого наукового співробітника СН № 050962) [11, арк. 6, 63]. Згідно з рішенням ради інституту від 18.01.1990 (протокол № 5) був обраний на посаду доцента кафедри трудового навчання та креслення з 19 січня 1990 р. (наказ № 12-К від 26.01.1990). Відповідно до рішення конкурсної комісії був призначений на нововведену посаду проректора з виховної роботи з 24 січня 1994 р. (наказ № 3 від 21.01.1991) [11, арк. 59, 61–62]. У зв'язку зі скороченням посади проректора був переведений на посаду доцента кафедри ботаніки та основ виробництва з призначенням на посаду декана загальнотехнічного факультету без оголошення конкурсу (наказ № 1 від 08.01.1997). Згідно з наказом № 3-К від 17.01.1997 було укладено контракт на посаду доцента кафедри ботаніки та основ

виробництва та декана ЗТФ з 8 січня 1997 р. терміном на 5 років [11, арк. 48–58].

Згідно з поданою заявою І. В. Гапич був звільнений з посади декана та завідувача кафедри ЗТФ за сімейними обставинами з 27 квітня 1999 р., залишившись на посаді доцента кафедри загальнотехнічних дисциплін (наказ № 38-К від 29.04.1999) [11, арк. 46–47]. Звільнений з 31 серпня 2000 р. з посади доцента кафедри загальнотехнічних дисциплін у зв'язку з виходом на пенсію (наказ № 69 від 28.08.2000) [11, арк. 44–45].

З 23 серпня 2001 р. І. В. Гапич був призначений на посаду доцента, завідувача кафедри машинознавства терміном на 1 рік, змінивши на цій посаді В. П. Зінченка (наказ № 80 від 29.08.2001) [11, арк. 36–43]. З 1 липня 2002 р. було укладено новий контракт, знову терміном на 1 рік (наказ № 73-К від 19.09.2002) [11, арк. 33–35]. З 1 липня 2002 р. було укладено новий контракт, терміном на 3 роки (наказ № 63 від 29.07.2003) [11, арк. 15–29]. У зв'язку з реорганізацією педагогічно-інженерного факультету наказом № 92 від 06.11.2003 був переведений з кафедри машинознавства на кафедру механізації та основ сільськогосподарського виробництва на посаду доцента на термін згідно з попереднім обранням та завідувача кафедри до обрання за конкурсом [11, арк. 30]. Звільнений з посади завідувача з 31 березня 2006 р. за власним бажанням, залишившись на посаді доцента (наказ № 25-К від 04.04.2006) [11, арк. 17–18]. З 1 липня 2006 р. було продовжено дію контракту на посаду доцента терміном на 3 роки (наказ № 50-К від 19.06.2006) [11, арк. 7–14]. Помер І. В. Гапич 30 березня 2009 р. [11, арк. 2].

Заступником декана з навчальної роботи факультету підготовки вчителів трудового навчання до 2 липня 1998 р. працювала Тетяна Михайлівна Васенок [14, арк. 93], а потім, до 29 серпня 2001 р., Наталія Анатоліївна Гришаківа [14, арк. 80, 91–92; 36, с. 142–143].

З 27 квітня 1999 р. на посаду декана факультету загальнотехнічних дисциплін наказом ректора № 38-К від 29.04.1999 тимчасово був призначений до обрання за конкурсом 44-річний кандидат технічних наук (1990) **Віктор Олександрович Гридякін** (1955–2018) [13, арк. 98зв, 204–205]. Він перший з очільників факультету, хто народився на Глухівщині. В. О. Гридякін народився 5 березня 1955 р. у

с. Кучерівка Глухівського району (з 2020 р. у складі Есманської селищної громади Шосткинського району) на Сумщині в родині колгоспників. З 1962 по 1972 рр. навчався в Кучерівській середній школі. Того ж року вступив до Харківського інституту механізації та електрифікації сільського господарства на факультет механізації, який закінчив у 1977 р. з відзнакою за спеціальністю «Механізація сільського господарства» з присвоєнням кваліфікації інженера-механіка сільськогосподарського виробництва. З жовтня по листопад 1977 р. працював старшим інженером-механіком Липовецького міжколгоспного відгодівельного комплексу Прилуцького району Чернігівської області. Звільнився за сімейними обставинами й повернувся до Глухова. З листопада 1977 р. по березень 1983 р. працював у Всесоюзному науково-дослідному інституті луб'яних культур на посаді старшого інженера-конструктора. У 1983 р. вступив до аспірантури при ВНДІЛК, яку закінчив у 1986 р. З березня 1986 р. по травень 1987 р. працював старшим науковим співробітником відділу механізації Лубінституту, а потім, до лютого 1989 р., завідувачем лабораторії механізації післязбиральних процесів у коноплезнавстві, а потім два роки, до лютого 1991 р., завідувачем відділу механізації збирання коноплі [13, арк. 232–235]. Рішенням ради Харківського інституту механізації та електрифікації сільського господарства від 25 січня 1990 р. (протокол № 1) В. О. Гридякіну було присуджено вчений ступінь кандидата технічних наук (диплом кандидата наук КД № 016586 від 06.06.1990) [13, арк. 243].

Наказом ректора № 24-К від 25.02.1991 Віктор Олександрович був прийнятий до Глухівського державного педінституту на посаду старшого викладача кафедри трудового навчання та креслення з 27 січня 1991 р. з річним випробувальним строком. Рішенням вченої ради ГДПІ від 26.03.1992 (протокол № 8) був обраний на посаду старшого викладача кафедри трудового навчання та креслення (наказ № 34 від 27.03.1992), а вже з 27 листопада 1992 р. згідно з рішенням вченої ради від 26.11.1992 (протокол № 4) був обраний на посаду доцента кафедри трудового навчання та креслення (наказ № 95-К від 22.12.1992) [13, арк. 217–219, 223–224, 230–231].

Рішенням атестаційної колегії Міністерства освіти України від 22.12.1994 (протокол № 6/14-д) було затверджено рішення

вченої ради ГДПІ про присвоєння В. О. Гридякіну вченого звання доцента кафедри трудового навчання і креслення [13, арк. 98зв, 216]. З 1 жовтня 1997 р. обіймав посаду заступника декана з навчально-виховної роботи факультету дошкільного виховання (наказ № 51 від 29.09.1997). Деканом на той час працював доцент Олександр Іванович Курок [13, арк. 207, 213].

Як уже було зазначено, наприкінці квітня 1999 р. В. О. Гридякін очолив факультет загальнотехнічних дисциплін, а з 7 грудня 2000 р. був обраний на цю посаду за конкурсом терміном на 3 роки на основі рішення вченої ради педінституту від 07.12.2000 (протокол № 4) [13, арк. 199–203]. Згідно зі службовою запискою декана загальнотехнічного факультету В. О. Гридякіна від 20.08.2000 та наказом ректора О. І. Курка № 116 від 15 вересня 2000 р. у 2000/2001 н. р. на факультеті розпочали підготовку магістрів. Це було викликано тим, що загальнотехнічний факультет мав значну потребу в кадрах для забезпечення дисциплін за профілем «Механізація сільського господарства». Відтак, при загальнотехнічному факультеті ГДПІ велася підготовка магістрів зі спеціальності 8.010103 Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання відповідно до державної ліцензії ВПД-ІУ №190576 від 10 травня 2000 р. На навчання до магістратури були зараховані кращі випускники загальнотехнічного факультету, рекомендовані державною екзаменаційною комісією: Володимир Анатолійович Дудуков та Сергій Миколайович Олійник [16, арк. 49].

У зв'язку з ліквідацією Глухівського державного педагогічного інституту імені С. М. Сергєєва-Ценського з 1 липня 2001 р. В. О. Гридякін був переведений до Глухівського державного педагогічного університету на умовах контракту. Надалі він обіймав посаду декана, однак тепер реорганізованого педагогічно-інженерного факультету, а також доцента кафедри машинознавства (наказ № 59-а-К від 02.07.2001) [13, арк. 193–194]. Заступником декана з навчально-виховної роботи у 2001–2003 рр. працювала Галина Володимирівна Ігнатенко (наказ № 82 від 01.09.2001) [14, арк. 80–81].

У 1999 р. кафедру загальнотехнічних дисциплін очолила Віра Панасівна Курок, яка вже чверть століття працює завідувачем цього структурного підрозділу факультету та університету. На той час на кафедрі також працювали декан В. О. Гридякін, колишній завідувач кафедри (у 1998–1999 рр.)

І. В. Гапич, а також А. П. Горшков, С. С. Медвідь, О. М. Суховайненко та Ф. С. Дзюба. Згодом ця кафедра була реорганізована в кафедру машинознавства. З 2003 р. її очолювала В. П. Курок. Станом на травень 2003 р. на цій кафедрі працювали такі науково-педагогічні працівники: В. П. Курок (завідувач кафедри), І. В. Гапич (завідувач у 2001–2003 рр.), В. О. Гридякін (декан факультету), С. С. Медвідь, В. А. Дудков, М. С. Гуренков, А. П. Горшков, В. П. Привалов, С. В. Ігнатенко, О. С. Голованьов, В. М. Дмитренко, С. В. Плетенко [16, арк. 16].

Також на факультеті в цей час функціонувала кафедра основ виробництва та підприємництва. Очолювали її в різний час доценти А. П. Горшков, І. В. Гапич, М. Г. Росновський, В. О. Гридякін, Л. М. Горшкова, а викладачами працювали Ф. С. Дзюба, Н. І. Куриленко, Г. І. П'явка та ін.

У жовтні 2003 р. відбулася реорганізація педагогічно-інженерного факультету на два структурні підрозділи: педагогічно-інженерний факультет та фізико-технічний факультет. Перший очолював Петро Романович Дячков, а деканом нового факультету і надалі працював В. О. Гридякін – до 31 січня 2006 р. [13, арк. 177, 191].

З метою підготовки висококваліфікованих інженерів-педагогів для закладів освіти системи професійно-технічної освіти на базі кафедри основ виробництва та підприємництва 10 жовтня 2003 р. рішенням вченої ради університету від 09.10.2003 (протокол № 2) було створено кафедру механізації та основ сільськогосподарського виробництва (завідувачі – кандидати сільськогосподарських наук, доценти І. В. Гапич та М. Г. Росновський), про роботу якої більш ґрунтовно можна ознайомитися в наступному підрозділі нашої монографії.

Також продовжувала плідно функціонувати в складі факультету й кафедра технологій та основ виробництва, яка після реорганізації у жовтні 2003 р. отримала назву **кафедри теорії та методики професійного навчання**, а у 2009 р. – **кафедри теорії і методики трудового та професійного навчання**. Протягом першого десятиліття ХХІ ст. цю кафедру очолювала кандидат педагогічних наук, доцент **Галина Олександрівна Воїтелева**. Також на кафедрі працювали на той час такі викладачі, як: доценти Ганна Володимирівна Ігнатенко, Тетяна Михайлівна Васенок, Ольга Федорівна Матвієнко, асистент Євгенія Олександрівна Петрук, старший лаборант Тетяна

Анатоліївна Дмитренко, майстер виробничого навчання Олена Володимирівна Морозова [20, арк. 53, 80]. Дещо пізніше долучилися до складу викладачів Надія Анатоліївна Борисенко, Оксана Вікторівна Ющенко та багато інших [20, арк. 23, 38].

У 2003–2005 рр. заступником декана з навчально-виховної роботи педагогічно-інженерного факультету працювала асистент Наталія Анатоліївна Гришакова [14, арк. 69–70].

З 1 лютого 2006 р. деканом фізико-технічного факультету був призначений 39-річний кандидат педагогічних наук (1999), доцент (2006) **Сергій Васильович Осадчий** [23, арк. 12]. Він народився 30 листопада 1966 р. у м. Глухові на Сумщині в родині робітників. Після закінчення Глухівської середньої школи № 3 працював зубофрезерувальником 3-го розряду на заводі агрегатних вузлів (м. Глухів). З листопада 1984 р. по грудень 1986 р. ніс службу у внутрішніх військах ЗС СРСР у Москві на посаді командира відділення протипожежної оборони. З січня по серпень 1987 р. знову працював на заводі. Брав активну участь у громадському житті рідного міста: обирався депутатом Глухівської міської ради народних депутатів по 33-му округу (1987–1989 рр.). Під час навчання в Глухівському державному педагогічному інституті імені С. М. Сергєєва-Ценського у квітні – червні 1991 р. працював учителем трудового навчання в Землянківській середній школі, а потім, у 1991/1992 н. р., учителем фізики і креслення у Привільнянській восьмирічній школі, а далі впродовж двох років – учителем інформатики в Глухівській ЗОШ № 3 [23, арк. 54–55, 63–69].

Відразу після закінчення пединституту з відзнакою С. В. Осадчий з 1 вересня 1992 р. почав працювати на посаді старшого лаборанта кабінету профорієнтації кафедри педагогіки і психології, 25 квітня 1994 р. був призначений асистентом кафедри педагогіки та працював старшим лаборантом кабінету профорієнтації на 0,5 ст. за сумісництвом. 1 травня 1994 р. перспективного 29-річного викладача було призначено на посаду заступника декана педфаку з навчальної роботи, де він працював до 16 жовтня 1995 р. 4 липня цього ж року він був підвищений до посади старшого викладача кафедри педагогіки (до 31 серпня 1995 р.) [23, арк. 45–49, 54–56].

З 1 вересня 1995 р. С. В. Осадчий вступив до цільової (стаціонарної) аспірантури Інституту педагогіки АПН України, де перебував до 31 серпня 1998 р. Під час навчання працював в

ГДПІ за сумісництвом, а з 1 вересня 1998 р. повернувся у штат на посаду асистента кафедри педагогіки. Наприкінці вересня 1998 р. відбувся передзахист кандидатської дисертації на тему «Формування професійної спрямованості старшокласників у процесі вивчення електронно-обчислювальної техніки» в лабораторії трудового виховання і профорієнтації Інституту проблем виховання АПН України. Рішенням спеціалізованої вченої ради К. 26.454.01 в Інституті проблем виховання АПН України (протокол № 9 від 22.06.1999) Сергію Васильовичу було присуджено науковий ступінь кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 – теорія та історія педагогіки (диплом ДК № 005457 від 12.01.2000 (протокол № 10-06/1)) [23, арк. 28–31, 39–40].

З 1 вересня 1999 р. С. В. Осадчий був переведений на посаду старшого викладача, а з 1 лютого 2002 р. – доцента кафедри педагогіки. У 2000 р. колектив тоді ще педагогічного інституту обрав його головою профспілкового комітету ГДПІ. 20 вересня 2005 р. Сергія Васильовича було призначено на посаду заступника декана соціально-гуманітарного факультету, а 1 лютого 2006 р. він очолив фізико-технічний факультет (до 1 вересня 2008 р.), працюючи за сумісництвом на 0,5 ст. старшим викладачем, а з 16 лютого 2006 р. – доцентом кафедри педагогіки (атестат доцента 02ДЦ № 011301 від 16.02.2006 (протокол № 1/02-Д)). У березні 2006 р. був зареєстрований кандидатом на посаду Глухівського міського голови. Перевівся до іншого закладу освіти з 1 вересня 2008 р. З березня 2015 р. обіймає посаду голови Сумської обласної профспілки працівників освіти та науки [23, арк. 17–19].

У цей час, упродовж 2006–2009 рр., посаду заступника декана обіймала старший викладач Наталія Анатоліївна Гришаківа (1957 р. н.) [14, арк. 38, 48–49].

2006 р. став на факультеті та в Глухівському педуніверситеті роком започаткування спеціальності «Професійна освіта. Будівництво». Тодішній міністр освіти і науки України С. М. Ніколаєнко після перебування в Глухівському державному педагогічному університеті дав доручення відкрити в ньому спеціальність з підготовки інженерів-педагогів будівельного профілю. Пройшовши процедуру ліцензування, ЗВО отримав ліцензію на підготовку фахівців спеціальності 6.010100 Професійне навчання. Промислове, громадське та

сільськогосподарське будівництво ОКР «Бакалавр» (засідання ДАК від 22.06.2006 р., протокол № 61) з ліцензованим обсягом 50 місць денної та 75 місць заочної форм навчання [41].

Першим завідувачем кафедри у 2006 р. була призначена Віра Панасівна Курок. Саме за її активної та цілеспрямованої діяльності відбувалося зміцнення матеріально-технічної бази, поліпшення кадрового складу кафедри, стрімко набувала розвиток спеціальність. У ці роки були облаштовані аудиторії для вивчення профільних дисциплін («Будівельні матеріали та виробни», «Інженерні мережі та обладнання»), майстерні виробничого навчання тощо [41].

На посаду декана фізико-технічного факультету з 2 вересня 2008 р. знову повернувся кандидат технічних наук, доцент **Віктор Олександрович Гридякін**, спочатку як виконувач обов'язки до обрання за конкурсом (наказ № 101-К від 08.09.2008) [13, арк. 98зв, 173–174], а потім і як декан, переведений з посади доцента кафедри машинознавства (наказ № 28-К від 23.03.2009) [13, арк. 171–172]. Він був обраний за конкурсом на засіданні ради фізико-технічного факультету (протокол № 10 від 25.06.2009) з 1 липня 2009 р. терміном на п'ять років (наказ № 61-К від 26.06.2009) [13, арк. 171–172]. Був звільнений з 1 липня 2014 р. у зв'язку із закінченням терміну дії договору (наказ № 57-К від 17.06.2014 р.), однак вже з 2 липня цього року був призначений тимчасово на посаду в. о. декана факультету технологічної і професійної освіти до заміщення вакантної посади в установленому порядку (наказ № 58-К від 18.06.2014) [13, арк. 98зв, 129–136]. Знову був обраний на посаду декана, на цей раз на засіданні вченої ради університету (протокол № 6 від 21.01.2015) з 21 січня 2015 р. терміном на п'ять років (наказ № 13-К від 12.02.2015.) [13, арк. 113–117]. Однак працював лише 1 рік: згідно з поданою на початку січня 2016 р. заявою був переведений з посади доцента кафедри трудового навчання та креслення і декана факультету технологічної і професійної освіти на посаду доцента кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва з 11 січня 2016 р. (наказ № 13-К від 12.02.2015) [13, арк. 111–112]. В. О. Гридякін обіймав посаду декана найдовше в історії факультету, понад десятиріччя.

З лютого 2010 р. випускова кафедра з підготовки будівельників отримала назву «кафедра педагогіки та методики

професійної освіти», а з жовтня 2011 р. – «кафедра професійної освіти та технологій будівництва». У цей час кафедру очолював заслужений будівельник України, заслужений винахідник СРСР, лауреат Державної премії України, доктор технічних наук, професор **Олександр Михайлович Лівінський** [53].

У 2011 р. кафедру механізації та основ сільськогосподарського виробництва для фахової підготовки за спеціальністю 6.010104 Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства) було реорганізовано в кафедру професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва. Із 2009 р. до 2016 р. її очолював кандидат сільськогосподарських наук Михайло Іванович Логінов, а протягом 2016–2018 рр. – кандидат педагогічних наук, доцент Ганна Володимирівна Ігнатенко [40]. У 2014 р. шляхом злиття кафедр машинознавства, яку очолювала доктор педагогічних наук, професор **Віра Панасівна Курок**, та педагогіки і методики технологічної освіти (завідувач – кандидат технічних наук, професор **Лев Залманович Шильман**) [31, арк. 34–38, 45–46], була створена кафедра технологічної і професійної освіти, якою донині керує В. П. Курок. Отже, ще один ювілей ми відзначили цього року – 10 років від дня створення цієї кафедри.

З червня 2014 р. по серпень 2015 р. кафедру професійної освіти та технологій будівництва очолював доктор педагогічних наук, професор **Володимир Васильович Стешенко**, а кафедра отримала актуальну донині назву: кафедра професійної освіти та комп'ютерних технологій [33, с. 10, 13].

Заступником декана у 2015–2016 рр. працював 39-річний кандидат педагогічних наук, доцент **Сергій Віталійович Ігнатенко**. Він із січня 2016 р. очолив факультет технологічної і професійної освіти. Народився С. В. Ігнатенко 19 січня 1977 р. у м. Глухові. У 1996 р. закінчив Глухівський агротехнічний коледж імені С. А. Ковпака (нині – ВСП «Глухівський агротехнічний фаховий коледж СНАУ») за спеціальністю «Механізація сільського господарства», а в 2001 р. – Глухівський державний педагогічний інститут імені С. М. Сергєєва-Ценського, здобув кваліфікацію вчителя трудового і професійного навчання (механізація сільського господарства), креслення та безпеки життєдіяльності. Ще під час навчання у виші, у 2000/2001 н. р., С. В. Ігнатенко обіймав посаду вчителя математики, фізики та

трудового навчання в одній із сільських шкіл Глухівського району; у 2001–2002 рр. навчався в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти», після завершення якої був запрошений на посаду асистента кафедри машинознавства [1, с. 142].

Упродовж 2007–2010 рр. Сергій Віталійович навчався в аспірантурі. Після захисту в 2011 р. кандидатської дисертації «Формування фахових компетенцій майбутніх інженерів-педагогів засобами проблемно-ігрового навчання» (теорія і методика професійної освіти) в Інституті вищої освіти НАПН України (м. Київ) повернувся до викладацької роботи в альма матер. Упродовж 2012–2016 рр. поєднував основну роботу викладача і заступника декана з обов'язками відповідального секретаря приймальної комісії. У 2015 р. С. В. Ігнатенку було присвоєно вчене звання доцента кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва. Із 2016 р. і до вересня 2019 р. – декан факультету технологічної і професійної освіти. У 2017 р. працював у складі Державної інспекції з перевірки навчальних закладів м. Чернігова. Тоді ж наказом Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації був затверджений як науковий керівник експерименту регіонального рівня з теми «Упровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників», який проводився на базі державних професійно-технічних навчальних закладів Сумщини протягом 2017–2020 рр. [1, с. 143–144]. Нині він очолює Державний навчальний заклад «Сумське вище професійне училище будівництва та автотранспорту».

1 вересня 2019 р. деканом факультету технологічної і професійної освіти був призначений 45-річний кандидат педагогічних наук, доцент **Борис Олександрович Грудинін**, який є випускником університету та факультету 1996 р. зі спеціальності «Трудове навчання та фізика». Народився він 5 листопада 1974 р. у Глухові. З 1994 р. по 1996 р. працював учителем трудового навчання в Глухівській загальноосвітній школі I–III ступенів № 2. Протягом 1996–1997 рр. проходив строкову службу у Прикордонних військах Збройних Сил України. З 1997 р. по 1999 р. працював учителем допризовної підготовки в Глухівській загальноосвітній школі I–III ступенів № 2. У 1999 р.

прийшов працювати до своєї альма матер на посаду старшого лаборанта кафедри фізики та інформатики [37].

Протягом 2000–2003 рр. Б. О. Грудінін навчався в цільовій аспірантурі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (з 2022 р. – Український державний університет імені Михайла Драгоманова) при кафедрі теорії та методики навчання фізики і астрономії. У 2004 р. у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова захистив дисертацію «Розвиток творчої активності учнів засобами домашнього експерименту в процесі вивчення молекулярної фізики і термодинаміки в загальноосвітній школі» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізика); науковий керівник – заслужений учитель України, професор Євген Васильович Коршак. У 2007 р. за підсумками наукової роботи виборів за конкурсом стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених [37].

Протягом 2003–2013 рр. працював на кафедрі фізико-математичної освіти та інформатики Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, де пройшов шлях від старшого викладача до доцента. У цей час періодично працював за сумісництвом учителем фізики в Глухівській загальноосвітній школі № 4 [37].

З 2013 по 2016 р. Борис Олександрович навчався в цільовій докторантурі Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова на кафедрі теорії та методики навчання фізики і астрономії. У 2019 р. у Національному педагогічному університеті імені М. П. Драгоманова захистив дисертацію «Теоретико-методичні засади розвитку дослідницької компетентності учнів ліцею в процесі навчання фізики» на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізика); науковий консультант – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік НАПН України Олександр Іванович Ляшенко [1, с. 143–144].

Нині Б. О. Грудінін працює на посаді в. о. завідувача кафедри фізики Навчально-наукового інституту автоматики, енергетики і енергозбереження Національного університету біоресурсів і природокористування України [54].

З грудня 2018 р. до вересня 2022 р. завідувачем кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва працював доктор педагогічних наук, професор Василь Іванович Ковальчук.

У травні 2022 р. факультет очолив 45-річний доктор педагогічних наук (2021), доцент **Станіслав Олександрович Бурчак** [2]. Науковий ступінь кандидата педагогічних наук він здобув у 2011 р. за спеціальністю 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти. Захист дисертації проходив у Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка. Доктором педагогічних наук С. О. Бурчак став рівно за десятиліття – у 2021 р. за тією ж спеціальністю. Захист проходив у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка. З листопада 2021 р. по травень 2022 р. він працював на посаді проректора з навчально-виховної роботи Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. А наступного року керівнику факультету було присуджено вчене звання професора кафедри технологічної і професійної освіти.

Провідними фахівцями деканату працюють Ольга Олександрівна Шевель (по роботі зі студентами денної форми навчання) та Віра Федорівна Вовк (по роботі зі студентами заочної форми навчання) [38].

Провідну кафедру факультету (технологічної і професійної освіти) вже чверть століття та 10 років з такою назвою очолює професіонал своєї справи, провідний учений України, компетентний педагог, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України **Віра Панасівна Курок**. Її наукові здобутки охоплюють понад 170 наукових праць. Під керівництвом Віри Панасівни захищено 4 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) та 2 дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Науково-педагогічними працівниками кафедри є досвідчені викладачі, знані науковці: доктор педагогічних наук, професор С. О. Бурчак (декан факультету), кандидат педагогічних наук, доцент Т. А. Хоруженко, кандидат педагогічних наук, доцент Б. О. Шевель, кандидат технічних наук, доцент В. С. Толмачов, кандидати педагогічних наук Н. А. Борисенко, О. М. Дещенко,

С. С. Марченко , а також асистенти (аспіранти) А. О. Андросенко А. О. й О. О. Сорока та асистент Б. С. Тропак.

Наразі кафедра технологічної і професійної освіти здійснює підготовку висококваліфікованих фахівців з предметної спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) за освітніми ступенями бакалавра, магістра, освітньо-науковими – доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки та доктора наук за спеціальністю 015 Професійна освіта.

На кафедрі технологічної і професійної освіти реалізуються такі освітні програми: ОПП «Середня освіта (Трудове навчання та технології. Інформатика)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; ОПП «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» другого (магістерського) рівня вищої освіти; ОНП «Теорія і методика вищої освіти» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Колектив кафедри забезпечує освітній процес підготовки здобувачів освіти з дисциплін циклів загальної та професійної підготовки (основи безпеки життєдіяльності та здоров'я людини, вища математика, загальна фізика, загальна електротехніка, інформаційні технології в освіті, основи виробництва, вступ до спеціальності, технічна механіка, основи наукових досліджень інформатика, інженерна графіка, комп'ютерна графіка, машинознавство, теорія і методика трудового навчання та технологій, методика навчання креслення методика навчання інформатики, основи проектування і моделювання виробів, основи програмування та алгоритмічні мови, практикум з організації та обслуговування комп'ютерних мереж, практикум у навчальних майстернях методика технологічної освіти, методика навчання інформатики декоративно-ужиткове мистецтво та дизайн, дослідження в технологічній освіті, теорія і методика профорієнтаційної роботи, організація підприємницької діяльності, інформаційні технології в дослідницькій діяльності, практикум з програмування, технологія наукових досліджень, цифрові технології в наукових дослідженнях та інші).

Викладачі кафедри зосереджують увагу на питаннях організації практичної підготовки майбутніх учителів технологічної освітньої галузі. Студенти проходять педагогічну практику в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, закладах оздоровлення та відпочинку міста, області та України,

де вони беруть активну участь в освітньому процесі, проведенні уроків, гурткових занять, оформленні кабінетів, організації дозвілля дітей тощо [45; 47, с. 74–75; 58, с. 333–334].

На кафедрі функціонує наукова школа В. П. Курок «Професійна підготовка майбутніх учителів трудового навчання та технологій», основними напрямками роботи якої є проблеми підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій і педагогів професійного навчання в закладах вищої освіти; удосконалення методики викладання трудового навчання та технологій у закладах загальної середньої освіти; становлення і розвиток технологічної та професійної освіти в Україні. Науково-дослідна робота викладачів кафедри проводиться за темою «Підготовка фахівців у закладах вищої освіти в умовах євроінтеграції» (номер державної реєстрації теми в УКР ІНТЕІ 0122U002010).

Результати наукових досліджень викладачів відображаються в публікаціях у наукових журналах, що індексуються в наукометричних базах Scopus, Web of Science, Index Copernicus, а також вітчизняних фахових збірниках наукових праць категорії Б, збірниках матеріалів всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій та семінарів в Україні та за її межами. Основні напрями досліджень відповідають профілю підготовки висококваліфікованих конкурентноспроможних на ринку праці майбутніх учителів трудового навчання та технологій, інформатики, викладачів фахової передвищої освіти [46, с. 115–116; 49, с. 82–83; 57, с. 248–251].

Кафедра технологічної і професійної освіти спільно з Інститутом професійної освіти НАПН України кожні два роки традиційно організовує проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми технологічної і професійної освіти», а також уже понад 12 років поспіль організовує проведення регіонального науково-методичного семінару «Технологічна освіта в контексті концептуальних засад "Нова українська школа"» для учителів трудового навчання та технологій, тематика якого завжди підпорядкована злободенним проблемам технологічної освіти молоді. На сьогодні найактуальнішими є питання забезпечення реалізації її завдань у контексті концептуальних засад Нової української школи. Цей захід має на меті передусім конструктивний обмін думками науково-педагогічних працівників та вчителів, спрямований на

збагачення взаємного досвіду, виявлення інновацій у практичній діяльності вчителя трудового навчання та технологій, упровадження наукових розробок в освітній процес закладу загальної середньої освіти. На постійній основі на кафедрі проводяться круглі столи й науково-методичні семінари з актуальних питань технологічної і професійної освіти [48, с. 160–161].

Одним із напрямів роботи кафедри є опублікування навчальних видань для якісної підготовки здобувачів освіти. Серед авторів В. П. Курок («Технологічна практика студентів», «Наукові дослідження в підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій», «Технічна механіка» та ін.); С. О. Бурчак («Творчий розвиток майбутніх педагогів», «Загальні питання методики навчання інформатики»), В. С. Толмачов («Сучасні мультимедійні системи в освітньому просторі»), Н. А. Борисенко, О. М. Дещенко («Психологія праці») тощо.

У 2020 р. колектив кафедр видав «Наскрізну програму навчальних практик студентів факультету технологічної і професійної освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)», а в 2023 р. – «Наскрізну програму практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету технологічної і професійної освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології)», у 2021 р. – «Збірник навчальних програм кафедри технологічної і професійної освіти для студентів предметної спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології) та спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)», у 2022 р. – навчальний посібник «Технологічна освіта в базовій школі з методикою викладання» для студентів спеціальності 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології).

Викладачі кафедри постійно керують науковими гуртками, проблемними групами, результатом чого є розширення світогляду студентів з питань, що викликають у них інтерес, публікації з проблеми дослідження в співавторстві з викладачами-керівниками, обговорення результатів наукових досліджень студентів та перспектив їх практичного впровадження, участь студентів у міжнародних і всеукраїнських конференціях,

міжнародних і всеукраїнських олімпіадах та конкурсах, розроблення творчих проєктів тощо.

Кафедра технологічної і професійної освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка у 2001 р. започаткувала проведення Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання серед студентів закладів вищої освіти, а також стала базою в різні роки для проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Технологічна освіта».

Здобувачі освіти є постійними переможцями у другому турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Технологічна освіта» та другому етапі Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання серед студентів закладів вищої освіти. З останніх досягнень: у 2019 р. здобувач освіти Євген Омелечко показав високий рівень майстерності на олімпіаді в Умані та посів I місце. У 2021 р. магістрантка факультету технологічної і професійної освіти Дарина Поліщук посіла I місце у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Технологічна освіта», що проходив у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка. На жаль, проведення цих важливих наукових заходів у період воєнного стану в Україні призупинено.

Досягнення кафедри технологічної і професійної освіти Глухівського НПУ ім. О. Довженка в галузі технологічної освіти України здобули широке визнання, як-от кафедра була нагороджена відзнакою – статуєткою «Лідер технологічної освіти».

Із вересня 2022 р. кафедру професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва на факультеті очолює кандидат педагогічних наук, доцент **Тетяна Володимирівна Самусь** – випускниця університету 2006 р. зі спеціальності «Професійне навчання» (Механізація і гідромеліорація сільського господарства). На кафедрі працюють три кандидати наук, доценти; 1 доктор філософії, доцент та 1 асистент [41]. Кафедра є випусковою за спеціальністю 015 Професійна освіта (спеціалізація 015.37 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)) [55; 56]. Традиційно кафедра підтримує творчі зв'язки з низкою наукових установ України – Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України та Навчально-методичним центром

професійно-технічної освіти в Сумській області. Також при кафедрі професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва з 2007 р. функціонує аспірантура зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) ОНП «Теорія і методика професійної освіти», яка налічує 28 здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

Кафедра професійної освіти та комп'ютерних технологій факультету є випусковою зі спеціальності 015 Професійна освіта за такими спеціалізаціями та відповідними освітніми програмами, як «Професійна освіта (Будівництво)» та «Професійна освіта (Легка промисловість)» [57].

На кафедрі працюють такі науково-педагогічні працівники: кандидат педагогічних наук, доцент Микола Іванович Бондаренко (багаторічний завідувач кафедри), кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна Михайлівна Васенок (завідувач кафедри з вересня 2024 р.), доктор технічних наук, професор Алла Дмитрівна Єсипенко, кандидат педагогічних наук, доцент Інна Віталіївна Маринченко (завідувач кафедри у 2023–2024 рр.), кандидат педагогічних наук, доцент Альбіна Валеріївна Зінченко, кандидат педагогічних наук, старший викладач Олександр Григорович Хоменко, а також старший лаборант Олена Олегівна Шарапова та майстри виробничого навчання Олександр Володимирович Іванов і Юрій Васильович Артеменко [59].

Науково-педагогічні працівники факультету технологічної і професійної освіти постійно працюють над удосконаленням якості викладання освітніх компонентів та підвищенням своєї професійної майстерності, здійснюючи навчальну, методичну і науково-дослідну роботу, спрямовану на якісну професійну підготовку здобувачів освіти.

Список використаної літератури та джерел

1. Альманах університетської слави. Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка (1874–2019) / гол. ред. О. І. Курок. Суми : ПВП «Видавничий будинок «Еллада»», 2019. 196 с.
2. Бурчак Станіслав Олександрович. Офіційний сайт факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. URL: <http://tpgnpu.ho.ua/index.php/struktura/dekanat> (дата звернення: 10.09.2024).
3. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. № 1/2. Книга наказів по основній

діяльності Глухівського державного педагогічного інституту (на відрядження) на 1974 рік (92 аркуші).

4. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. № 1/2. Книга наказів по основній діяльності Глухівського державного педагогічного інституту (на відрядження) на 1975 рік (61 аркуш).

5. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. № 1/3. Книга наказів по Глухівському державному педагогічному інституті по особистому складу на 1973 р. (91 аркуш).

6. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. № 233. Книга наказів по особистому складу Глухівського державного педагогічного інституту на 1972 рік (86 аркушів).

7. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. № 246. Книга наказів по основній діяльності Глухівського державного педагогічного інституту на 1972 рік (93 аркуші).

8. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Волоса Миколи Петровича (154 аркуші).

9. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Воробйова Олександра Васильовича (16 аркушів).

10. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гавриченка Івана Федоровича (пагінація відсутня).

11. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гапича Івана Володимировича (77 аркушів).

12. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гіптенка Івана Даниловича (29 аркушів).

13. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гридякіна Віктора Олександровича (243 аркуші).

14. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гришакової Наталії Анатоліївни (164 аркуші).

15. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Гуренкова Михайла Степановича (170 аркушів).

16. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Дудукова Володимира Анатолійовича (51 аркуш).

17. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Коваленка Анатолія Сергійовича (24 аркуші).

18. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Короткова Петра Федоровича (104 аркуші).

19. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Кумеського Василя Романовича (84 аркуші).

20. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Матвієнко Ольги Федорівни (123 аркуші).

21. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Лавриненка Миколи Федоровича (44 аркуші).

22. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Мегема Євгена Івановича (154 аркуші).

23. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Осадчого Сергія Васильовича (71 аркуш).

24. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Петрук Ольги Андріївни (79 аркушів).

25. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Сегеди Миколи Івановича (73 аркуші).

26. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Тимоніна Михайла Олександровича (52 аркуші).

27. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Тукмачова Петра Пилиповича (59 аркушів).

28. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Улюкаєва Георгія Хусаїновича (33 аркуші).

29. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Чернюка Сергія Леонтійовича (76 аркушів).

30. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Христенка Миколи Мефодійовича (73 аркуші).

31. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Шильмана Лева Залмановича (76 аркушів).

32. Відомчий архів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Особова справа Янцура Миколи Сергійовича (33 аркуші).

33. Володимир Васильович Стешенко: до 65-річчя від дня народження : біобібліографічний покажчик / ДВНЗ «Донбас. держ. пед. ун-т» ; упоряд.: О. А. Денисова, О. К. Гайко; наук. ред. Л. М. Тищенко; ред.: Б. І. Маторін, Р. Г. Состін ; відп. за вип. В. С. Качина. Слов'янськ : Вид-во Б. Маторіна, 2020. 55 с. (Сер. «Біобібліографія вчених ДВНЗ "Донбаський державний педагогічний університет"»); вип. 6). URL: <https://ddpu.edu.ua/pk/lib/vid/Steshenko.pdf> (дата звернення: 10.09.2024).

34. Гирич Я. М. Матеріали до біографічного словника «Науково-педагогічні працівники Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, 1952–1991 рр.» (літери «П, Р, Т, У, Ф, Ц, Ч, Я»). *Історичні студії суспільного прогресу*. 2017. Вип. 5. С. 180–217. URL: <http://issp.gnpu.edu.ua/sites/default/files/doc/020hyrbio05.pdf> (дата звернення: 23.03.2024).

35. Гриценко А. П., Курок О. І. До питання періодизації історії Глухівського державного педагогічного інституту на рубежі ХХ–ХХІ століть. *Освіта і наука ХХІ століття* : матеріали звітної науково-практичної конференції викладачів (м. Глухів, 4 травня 2022 р.). Глухів, 2022. С. 48–49.

36. Гриценко А. П. Розвиток Глухівського педагогічного інституту у 1990-х роках. *Сіверщина в історії України* : збірник наукових праць. 2022. Вип. 15. С. 140–147. URL: https://nz-hlukhiv.com.ua/wp-content/uploads/sivershuna/sivershuna_2022.pdf (дата звернення: 10.11.2023).

37. Грудинін Борис Олександрович. *Офіційний сайт факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. URL: <http://tpgnpu.ho.ua/index.php/317-grudin-in-b-o> (дата звернення: 10.09.2024).

38. Деканат факультету технологічної і професійної освіти. *Офіційний сайт факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. URL: <http://tpgnpu.ho.ua/index.php/struktura/dekanat> (дата звернення: 13.09.2024).

39. Історія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Курс лекцій для здобувачів вищої освіти ОС «Бакалавр» / автор-упорядник: А. П. Гриценко. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2024. 128 с.

40. Історія спеціальності «Професійна освіта. Будівництво». *Офіційний сайт кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій*. URL: <http://kpoct.ho.ua/index.php/uk/sklad-kafedrii/pro-kafedru> (дата звернення: 10.09.2024).

41. Кафедра професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва. *Офіційний сайт факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. URL:

<http://tpgnpu.ho.ua/index.php/struktura/kafedra-po-ta-tsgv> (дата звернення: 10.06.2024).

42. Крижанівський В. М. Матеріали до біографічного словника «Науково-педагогічні працівники Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, 1952–1991 рр.». *Історичні студії суспільного прогресу*. 2014. Вип. 2. С. 99–112. URL: https://issp.gnpu.edu.ua/sites/default/files/doc/16_0.pdf (дата звернення: 10.09.2024).

43. Крижанівський В. М. Матеріали до біографічного словника «Науково-педагогічні працівники Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, 1952–1991 рр.» (літера К). *Історичні студії суспільного прогресу*. 2015. Вип. 3. С. 113–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/iscp_2015_3_16 (дата звернення: 11.04.2024).

44. Крижанівський В. М. Матеріали до біографічного словника «Науково-педагогічні працівники Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, 1952 – 1991 рр.» (літери С, Ш, Х, Ю). *Історичні студії суспільного прогресу*. 2017. Вип. 5. С. 311–333. URL: <https://issp.gnpu.edu.ua/sites/default/files/doc/023krbio05.pdf> (дата звернення: 10.09.2024).

45. Курок В. П. Інженерна підготовка майбутніх учителів трудового навчання: теорія і практика : монографія / Глухів. нац. пед. ун-т ім. О. Довженка. Глухів, 2012. 376 с.

46. Курок В. Інженерна підготовка майбутніх учителів трудового навчання у ВНЗ: реалії та перспективи. *Педагогічний дискурс*. 2015. Вип. 18. С. 114–118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/0peddysk_2015_18_24 (дата звернення: 11.04.2024).

47. Курок В. Концепція інженерної підготовки майбутніх учителів трудового навчання. *Вища освіта України*. 2004. № 3. С. 73–78.

48. Курок В. П., Опанасенко В. П. Організація аудиторної дослідницької роботи майбутніх інженерів-педагогів у процесі їх фахової підготовки. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2015. Вип. 51. С. 157–163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_5_2015_51_32 (дата звернення: 11.04.2024).

49. Курок В. П. Сучасні тенденції викладання інженерних дисциплін майбутніми вчителями технологій. *Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки)*. 2008. № 1. С. 81–84.

50. Курок О. І., Гриценко А. П. Досвід формування професійної компетентності майбутніх учителів історії у Глухівському учительському інституті у 1874–1917 роках. *Сіверщина в історії України : збірник наукових праць*. Вип. 13. Київ – Глухів : Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2020. С. 233–237.

51. Курок О. І., Гриценко А. П. Організація фахової підготовки майбутніх педагогів у Глухівському учительському інституті у 1870-х роках. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені*

Олександра Довженка. 2022. Вип. 50, № 3, Ч. 1 С. 12–24. URL: <https://drive.google.com/file/d/182VCBkC9-qYdkoz1j2mGgLebtmGkpLdo/view> (дата звернення: 11.04.2024).

52. Ляшко І. М., Белашов В. І., Мосіяшенко В. А., Заїка В. В., Зінченко В. П., Гурець М. П. Глухівський державний педагогічний інститут (1874–1994 рр.) / редакційна колегія: В. І. Белашов (голова), В. М. Куриленко, В. П. Зінченко, М. П. Волос, Г. С. Ковальчук, М. Б. Коломієць, Л. О. Тихонова; фото: М. М. Шавші, О. І. Вознюка, О. В. Зайчика; художник О. Є. Ковальов. Суми: ВВП «Мрія» - ЛТД. 80 с.

53. Наукова лабораторія доктора технічних наук, професора Лівінського Олександра Михайловича. Офіційний сайт факультету технологічної і професійної освіти Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. URL: <http://tpgnpu ho.ua/index.php/181-nauk-lab-livinskogo-o-m> (дата звернення: 10.09.2024).

54. Науково-педагогічні працівники. Офіційний сайт Національного університету біоресурсів і природокористування України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/2707> (дата звернення: 10.09.2024).

55. Освітньо-професійна програма 015 Професійна освіта (Технологія виробництва і переробки продуктів сільського господарства) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти URL: <http://tpgnpu ho.ua/images/OSVITNIY%20PROCES/SG/2023-2024/PROEKT OPP Bakalavr SG 2024.pdf> (дата звернення: 10.06.2024).

56. Освітньо-професійна програма 015 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції) другого (магістерського) рівня вищої освіти URL: https://drive.google.com/file/d/1W90Ix3GBTtqkCJQ8hpi0pd56jREmXoQ_/view?usp=sharing (дата звернення: 10.06.2024).

57. Освітня програма «Професійна освіта (Будівництво)». Спеціальність «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)». Офіційний сайт кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій ГНПУ. URL: <http://kpokt ho.ua/index.php/uk/osvitnij-protsess/po-bud-bak> (дата звернення: 10.09.2024).

58. Сидоренко В., Курок В. Машинознавство як компонент фахової підготовки вчителя трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2002. № 1. С. 5–7.

59. Склад кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій. Офіційний сайт кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій ГНПУ. URL: <http://kpokt ho.ua/index.php/uk/sklad-kafedrii/sklad-kafedri> (дата звернення: 10.09.2024).

60. Kurok, V., Tkachenko, N., Burchak, S., Kurok, R., & Burchak, L. (2022). Developing Intending Teachers' Creativity in the Process of Their Professional Training in the Context of Educational Transformations. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, № 14 (1). Pp. 246–262. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/14.1/517>

61. Hrytsenko Andriy. Developing the Content of Forming the System of Intending History Teachers Professional Competence Using Multimedia Technologies. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*. 2020, Volume 12, Issue 1 Sup. 1, pages: 330–346. URL: <https://doi.org/10.18662/rrem/12.1sup1/238>